

DE

časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 15. maja 1992, št. 20, letnik 51, cena 70 tolarjev

Glavni urednik
Marjan Horvat

Odgovorni urednik
Ciril Brajer

Telefon
311-956, 313-942
Naročnina
in prodaja 321-255
Telefaks 317-298
Naslov:
ČZP Enotnost
Dalmatinova 4,
Ljubljana

št. 20

DOPUSTI 92

Dopusti so pred durmi, žepi prazni, počitniški domovi pa polni. Tiste na Hrvaškem polnijo z begunci in mi kajpada norimo. Pozabljamo, kaj se je zgodilo s sindikalnimi domovi na domačih tleh – pokrađeni, razprodani, posojeni... O tem pišemo na 2. in 10. strani DE.

TUDI NAM NI VSEENO

Delavce brez dvoma zanima le mali plakatek in še kaj,
o čemer piše Rajko Lesjak na 3. strani DE.

Preberite:

Begunska vest

3. stran

Intervju –

predsednica podravskih sindikatov Metka Roksandič
na 4. strani

Anketa, kaj mislijo bralci o DE

na 7. strani

V Evropi so gozdovi v državnih rokah

na 15. strani

DE, **četrtek**
ob 14.00

Farsa, ki si jo je nova opozicija privoščila v sredo, je pravzaprav dobrodošla. Tudi daltonisti so namreč spregledali njihovo pravo barvo, črno, kot je umazanija za nohtom.

Ostra krtačka torej in čista voda, pa je umazanija proč! Ne glede na vse kalkulacije, zarotniško manipuliranje, bodo volitve vendarle prišle.

Naj jih še tako zavlačujejo, ljudje ne bodo pozabili ne Peterle-tove izdajalske poteze na Bledu, s katerimi je skušal Slovence oropati dotoka tujega kapitala, in ne dogodkov v skupščini, za katere je Peterle gotovo vedel že tedaj. Sicer bi si težko drznili takšno poniglavost. Očitna zarota torej!

Naj se dogodki v skupščini danes razpredejo kakorkoli že, roke so že umazane.

ŽREBANJE KOLIC

A B C

pomladni 3x3 pomladni 3x3 pomladni 3x3 pomladni 3x3

ŽREBANJE
24. 05. '92

10.000.000.00 SLT

32 osebnih avtomobilov **NISSAN MICRA** **NISSAN**

3 x 50.000 DEM
v obveznicah Republike Slovenije

40 vesp **Piaggio** in zaščitnih čelad **cosmos** d.o.o.

ZRAHLJANI TEMELJI

Slovenski vladi, ki nam je v zameno za svinčene čase obljubljala svobodo, blaginjo in človeka vredno življenje, je v pičlih dveh letih uspel izreden met. Namesto da bi slovensko gospodarstvo postavila na noge, ga je popeljala na samo dno, v še veliko bolj nezavidljiv položaj. In namesto da bi delavci živeli spodobneje kot pred leti in brez sramu zrl v oči svojih otrok, so mnogi danes prav ob vse. Ob svoje tovarne, ob delovna mesta, ob kruh. Na cesti. In življenjsko odvisni od miloščine.

Piše: Andrej Ulaga

Pomanjkanje posluha za to, kaj je v razvoju države bistvenega pomena in kaj obrobnege, bomo slovenski delavci plačevali še dolgo vrsto let. Ostali smo goli in bosi, v glavnem tudi brez tistega »družbenega standarda«, nad katerim smo se včasih kar malce zmrdovali. Po gobe so šli, denimo, tudi naši počitniški domovi, do katerih smo prišli z zategovanjem pasov, odpovedovanjem regresa za dopust in udarniškim delom.

Divje lastninjenje sindikalnih počitniških zmožljivosti, ki smo mu priča že lep čas, je seveda posledica zlomljenega gospodarstva, pa tudi majhne cene delovnega človeka in nikakršnega spoštovanja do rezultatov njegovega minulega dela. Kako si lahko drugače sicer razlagamo razprodajo počitniških zmožljivosti, barantanje z delavčev lastnino ali pa početje mnogih zvutih zasebnikov, ki danes lepo živijo in služijo na račun tujih žuljev?

Do pred nekaj let smo samo slutili, koliko so delavci vložili v svoje domove in druge počitniške zmožljivosti. Potem pa so predstavniki slovenskih sindikatov zavihali rokave in zbrali podatke. Ugotovili so, da premore delavski turizem več kot 50.000 ležišč, kar je bilo za večino izmed nas več kot prese- netljivo. V 323 počitniških domovih smo imeli 12.000 postelj, v 1.640 stanovanjih 7.000, v 1.680 bungalovih 8.700 in v več kot 6.000 prikolicah kar 25.000 postelj. Premoženje, da je veselje!

Možnost odtujevanja in divjega lastninjenja sindikalnih počitniških zmožljivosti sta, žal, opravila svoje. Marsikje so na hitro zabarantali vse, da so lahko ostali še kakšen mesec dlje pri življenju, in svoje premoženje takorekoč pojedli. Druge spet so se z razprodajami okoristili tisti pri koritu in ljudje z dobrim nosom za kupčijo.

Ob vsem tem, kar se že nekaj časa dogaja v sosednji državi Hrvaški, tudi ni jasno, kaj čaka slovenske počitniške zmo- ljivosti onkraj državne meje. Tam jih imamo več kot polovico oziroma le malo manj kot dve tretjini. Njihova vrednost pa je dve milijardi nemških mark. Čeprav sosedje obljubljajo, da bodo spoštovali naše premoženje, nam ostaja le upanje, da bo res tako. In seveda, da do najhujšega vendarle ne bi prišlo.

Ob vsem optimizmu pa je na dlani, da so temelji sloven- skega delavskega turizma močno zrahljani. Precej tudi za- radi nas samih. Morda pa še ni vse izgubljeno. Morda pa bodo imeli v novi slovenski vladi le malo več posluha za potrebe malega človeka, delavca. In več posluha za poštenost. Pa toliko manj za odiranje.

STALIŠČA IN PREDLOGI SVETA ZA VARSTVO ČLOKOVIVH PRAVIC IN TEMELJNIH SVOBOŠČIN GLEDE PRAVNEGA IN SOCIALNEGA POLOŽAJA DELAVCEV V REPUBLIKI SLOVENIJI

Svet za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboš- čin je obravnaval gradiva sodišč združenega dela v R Slo- veniji, družbenih pravobranilcev samoupravljanja v R Sloveniji ter delovnih teles skupščine R Slovenije in vlade R Slovenije o pravnem in socialnem položaju delav- cev v R Sloveniji.

Na podlagi omenjenih gradiv je z vidika spoštovanja človekovih pravic ugotovil, da se je v zadnjem času po- slabšala pravna varnost delavcev v R Sloveniji. To izhaja zlasti iz dejstev, da se je kadrovsko zmanjšalo število institucij in funkcionarjev pri družbenih pravobranilcih samoupravljanja, število sodnikov na sodiščih združe- nega dela, inšpekcije za delo pa že dalj časa niso usposob- ljene za nadzor in sanacijo nezakonitosti na področju varstva pravic iz dela.

Svet opozarja, da takšno stanje ogroža spoštovanje do- ločil 8. člena Splošne deklaracija o človekovih pravicah, po katerem ima vsakdo pravico do učinkovitega pravnega sredstva pri pristojnih sodnih oblasteh proti dejanjem, ki kršijo njegove temeljne pravice, priznane z ustavo ali zakoni, ter 6. člena Evropske konvencije o varstvu člove- kovih pravic, po katerem ima vsakdo pravico, da o njego- vih civilnih pravicah in obveznostih pravično in javno ter v primernem roku odloča neodvisno in nepristransko z zakonom ustanovljeno sodišče.

Svet je zato predlagal skupščini R Sloveniji in vladi R Sloveniji, da s svojimi ukrepi zagotovita učinkovito pravno varstvo pravic na podlagi dela, in sicer:

- s čimprejšnjim sprejetjem zakonov, ki urejajo pravni položaj delavcev, pravico do soupravljanja in način njio- vega predstavljanja do delodajalcev in države;
- z ureditvijo pravnega položaja sodišč za delovne spore in postopka pred temi sodišči, vključno z vsemi izrednimi pravnimi sredstvi ter njihovo usposobitvijo za hitro reševanje sporov;
- z ureditvijo statusa in kadrovsko usposobitvijo in- špekcijskega dela in drugih organov za preventivno odpravl- janje nezakonitosti na področju delovnih razmerij.

Za Svet predsednik prof. dr. Ljubo Bavcon

Zapisnik

zboru delavcev ADRIA CARA- VAN, d.d. Novo mesto, ki je bil 11. 5. 1992 ob 8.00 uri v prostorih obrata Novo mesto.

Zbor delavcev je odprl predsed- nik stavkovnega odbora Adria Caravan d.d. NM g. Zvone Pavlin in predlagal dnevni red, ki ga je zbor delavcev soglasno potrdil.

Ad 1.

Predsednik stavkovnega odbora je po posameznih d.d. in oddelkih ugotovil, da je iz obrata in služb v Novem mestu prisotna večina zaposlenih. Enako velja tudi za Brežice, iz ostalih d.d. pa so zapo- sleni poslali delegacijo, ki je za- stopala celotni kolektiv. Iz d.d. TOM Mirna so poslali telefaks, s katerim v celoti podpirajo pred- log IS SO Novo mesto (točka 3. dnevnega reda), kar so sprejeli na zboru delavcev TOM Mirna dne 11. 5. 1992.

S tem ugotavljamo, da je bila na zboru delavcev prisotna večina zaposlenih.

Predlog zboru delavcev Adrie Caravan d.d. Novo mesto

Na osnovi zahteve skupščine občine Novo mesto, ki je poobla- stila izvršni svet, da se vključi v razrešitev vzrokov za stavko v podjetju AC d.d., je bila aktiv- nost IS usmerjena v proučevanje problematike AC.

Ze začetne ugotovitve so naka- zovale, da bodo precejšnji pro- blemi zaradi neustrezne zakono- daje glede možnosti zaščite druž- benega premoženja s strani dr- žave (Zakon o podjetjih v določ- bah, ki se nanašajo na upravljanje družbenega premoženja, daje poob- laščenim organom podjetja po- polno avtonomnost).

Zaradi pričakovanih težav na tem področju kakor tudi njegove zahtevnosti so bili predhodno opravljene ustrezni razgovori s podpredsednikom vlade Repu- blike Slovenije, g. Ocvirkom kot tudi ministrom za industrijo in gradbeništvo, g. Rejcem. Nave- deni naslovi so tudi tekoče infor- mirani v zvezi z dogajanjem v AC.

Vse dosedanje ugotovitve ustreznih organov, ki so prouče-

Pismo predsedniku

SKUPŠČINE REPUBLIKE SLOVENIJE dr. Francetu Bučarju

Spoštovani gospod predsednik!

Z nezadovoljstvom in ogorčenjem spremljamo ve- sti v sredstvih javnega obveščanja, da namerava del- poslanec bivšega Demosa bojkotirati udeležbo na skupni seji vseh zborov skupščine danes, 13. 5. 1992, ob 15. uri, z namenom preprečiti izvolitev nove vlade.

S tem dejanjem bi pokazali in dokazali, da jim je kot poslancem predvsem za lastni položaj in za oblast. Gospodarstvo in znotraj njega obubožano de- lavstvo pa jim je očitno deveta briga.

Gorenjski delavci, člani območne organizacije ZSSS za Gorenjsko so v preteklih dveh letih plačali

Ad 2.

Predsednik stavkovnega odbora g. Zvone Pavlin je zboru delavcev predlagal delovno predsedstvo zbora v naslednji sestavi:

predsednik Zdenko Potočar član Vlasta Podobnik član Jelka Zagorc zapisnikar Stanka Zupančič

Zbor delavcev je predlog so- glasno sprejel. Nihče ni bil proti niti vzdržan.

Ad 3.

Član stavkovnega odbora g. Stane Bukovec je delavcem pre- bral predlog, ki ga je na zboru delavcev ADRIA CARAVAN d.d. Novo mesto naslovil IS SO Novo mesto v celoti. Hkrati je ugotovil, da je 4. točka stališč IS SO Novo mesto že realizirana. (UO ADRIA CARAVAN d.d. NM je dne 8. 5. 92 že imenoval novega direktorja ADRIA CARAVAN d.d. NM g. Danila Plesničarja).

G. Danilo Plesničar je delavcem razložil trenutni položaj ADRIE CARAVAN d.d., povedal, da je ta težak, in nakazal smeri svojega delovanja, ki so jih delavci z odo- bravanjem sprejeli.

Na predlog stavkovnega odbora so delavci soglasno sprejeli

SKLEP

Delavci ADRIA CARAVAN d.d. Novo mesto s svojimi delniškimi družbami (obrat) sprejemamo predlog in stališče IS SO Novo mesto v celoti in nalagamo pri- stojnim organom, da o predlogu razpravljajo in v najkrajšem času sprejmejo temu primerne odloči- tve.

Ad 4.

Na osnovi obrazložitve direk- torja ADRIE CARAVAN d.d., g. Plesničarja o realni možnosti za- četka proizvodnje glede na bodoče finančne vire je stavkovni odbor predlagal zboru delavcev, da do ponedeljka 18. 5. 1992 stavko pre- kine. Službe, ki jim je stavkovni odbor v prejšnjem tednu, na po- budo pom. gl. dir. in direktorja industrijske direkcije odredil delo, delajo naprej, vsi zaposleni, ki pa dela nimajo odrejenega, so do ponedeljka, 18. 5. 92 na čaka- nju na delo doma.

Stavkovni odbor bo deloval na- prej in svoje še neizpolnjene za- hteve in zahteve zbora delavcev z dne 4. 5. 92 naslavlja na novo vodstvo.

V ponedeljek, 18. 5. 92 ob 8.00 uri bo zbor delavcev, kjer od di- rektorja AC d.d., g. Plesničarja

pričakujemo odgovor glede za- četka proizvodnje in izplačila OD. Delavci so predlog soglasno sprejeli.

Ad 5.

Zaradi negospodarnega ravna- nja IMV p.o. z družbenim premo- ženjem, kar se posebno odraža v ADRI CARAVAN d.d., je stav- kovni odbor predlagal zboru de- lavcev formiranje nadzornega od- bora za družbeno podjetje IMV p.o.

Zbor delavcev je na predlog stavkovnega odbora soglasno sprejel

SKLEP

Stavkovni odbor naj skupaj s sindikati REVOZA d.o. in TPV d.d. imenuje nadzorni odbor za družbeno podjetje IMV p.o. v smi- slu zaščite upravljanja družbene lastnine do izvedbe lastninjenja po lastninski zakonodaji.

Ad 6.

Delavci so podali predloga: 1. da se ustanovi finančna komi- sija, ki bo preverila finančno po- slovanje,

2. da delavci ADRIE CARAVAN d.d. NM dovoljujejo, da se sred- stva stanovanjskega sklada lahko posodijo za pomoč pri reševanju trenutnega položaja v AC d.d.

IMV Holdinga. Tudi izjave vseh treh podjetij, ki so vključena v IMV p.o. (in jih je izvršni svet od njih dobil), izpričujejo, da gre praktično za samostojna podjetja in je tako funkcija Holdinga upravljalško omejena kvečjemu na AC d.d., ne pa tudi na ostala podjetja. Torej ima njihov zbor delavcev legitimno pravico odlo- čati tudi o teh vprašanjih, ki nav- sezadnje bistveno vplivajo na nji- hovo usodo in usodo tega po- djetja.

Zaradi tega izvršni svet SO Novo mesto zboru delavcev AC d.d. predlaga:

1. Na funkcijo predsednika v upravnem odboru Adrie Inter- nacional se namesto g. Marjana Anžurja imenuje predstavnik LB DB d.d. Novo mesto.

2. Predlaga se nova sestava upravnega odbora AC d.d. v na- slednji sestavi:

- predsednik upravnega od- bora g. dr. Dušan Lavrič (doseda- nji direktor KEKO Žužemberk),
- predstavnik delavcev AC d.d. (g. Jaklič),
- predstavnik, ki ga imenuje R Slovenija,
- predstavnik občine Novo me- sto (g. Andrej Kirm),
- predstavnik LB DB d.d. Novo mesto (g. Sergej Thorževskij).

3. Ker naravni pogoji za obstoj IMV p.o. ne obstajajo več, bo po- trebno opraviti ustrezne statusne spremembe. G. Marjanu Anžurju se odvzame nadaljnja pravica opravljanja nalog v IMV p.o. Predlagamo, da namesto njega njegove funkcije do nadaljnjih sprememb statusa IMV p.o. in v prehodnem obdobju opravlja g. Dušan Lavrič.

4. Novoimenovani upravni od- bor AC d.d. imenuje direktorja.

Predsednik mag. Boštjan Kovačič

Ker ste vi zahtevali, bomo seminar o uveljavljanju kolektivnih pogodb ponovili.

V času uveljavljanja kolektivnih pogodb smo začeli motivacij- ske sisteme in delitev osebnih dohodkov ali plač graditi na novih podjetniških osnovah. V vse več podjetjih se zavedajo, da plačni sistem – lahko bi rekli, kljub revščini – ni le izraz zahtev- nosti delovnih mest in njihove razporeditve v tarifne razrede, ampak poleg tega postavlja v ospredje človeka – delavca, njegovo potencialno usposobljenost in dosežene rezultate.

Seminar bo v sredo, 3. junija ob 9.30 v Domu sindikatov, Dalmatinova 4, Ljubljana.

Kotizacija za seminar znaša 2.800 tolarjev. Nakažite jih na ŽR ČZP Enotnost: 50101-603-46834.

Prijave sprejemamo do 31. maja 1992.

Z gradivom za seminar bodo prijavitelci dobili tudi brošuro več avtorjev Uveljavljanje kolektivnih pogodb in Plačni sistem avtorja dr. Staneta Uhana.

Strokovna izvajalca seminarja bosta mag. Janez Zeni in Mira Anterič, svetovalca za organizacijo poslovanja in motivacijo na ITEO v Ljubljani.

Prijavnica za seminar o uveljavljanju kolektivnih pogodb

Naslov

Ulica, pošt. št., kraj

Ime in priimek prijavitelca

1. Kotizacijo 2.800 SLT bom poravnal na ŽR ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, št. 50101-603-46834

2. Potrdilo o plačani kotizaciji bom predložil na seminarju.

Žig

Podpis

PREDVOLILNA ARENA

Zadnje čase se veliko govori o tako imenovani politični sredini. Toda med dvema stotnijama poslancev v slovenskem parlamentu bi najbrž zelo težko našli tistega, za katerega bi lahko zanesljivo rekli, da svoje ravnanje ne gleda izključno skozi takšna ali drugačna politično ideološka očala. Celo med tistimi, ki so se proglasili za neodvisne, je bolj malo takih. Če pa so

Politična sredina

že, jim takoj nalepijo eno ali drugo etiketo, pač v stilu, če ni z nami, je proti nam.

Stranka, ki bi ji po logiki stvari lahko pripisali pretežno sredinskost, so zagotovo Zeleni. Toda prav v tej stranki se je znašlo največ zagretilih zagovornikov ene ali druge (politične) strani, pa je zato morala, da bi sploh obstala cela, ves čas pristajati na kompromise, ko je šlo za čiste ekološke zadeve. Kakšen je bil njihov račun, ko so z govorniškega odra bojevali srdit boj proti enemu ali drugemu ideološkemu, resničnemu ali namišljenemu sovražniku, pri čemer so, roko na srce, prevladovali desni, vedo le sami. Končni račun pa bodo izstavile nove volitve. Zato je po svoje nepravilno, da bodo ceno teh mnogokrat z vidika strankinih interesov nepotrebnih ideoloških izletov, denimo Vaneta Gošnika ali pa Žarka Preglja, plačali poslanci, ki jim ne pride na misel, da bi svoja stališča utemeljevali z ideološkimi publicami. Mednje zagotovo sodi Fedja Klavara. Njegova sistematična in na trdne argumente oprta utemeljevanja, da je denimo že skrajni čas, da oblast nekaj stori za obširna področja, s katerih prebivalci bežijo, ker tam nimajo osnovnih pogojev za življenje, so pa za Slovenijo strateškega pomena, ali pa opozarjanje, da gozdov ne gre kar prepustiti muhavosti zasebnih lastnikov, ker so za celotno družbo pač preveč pomembni v svoji širše vzeto ekološki funkciji, žal med strankarskimi kolegi vse prevečkrat ostajajo osamljena.

Zdaj že lahko rečemo, da je pokojni Demos z ustanovitvijo sindikata Neodvisnost ubil kar dve muhi na en mah: rešil se je nezanesljivega in nemalokrat nespretnega Franceta Tomšiča na čelu socialdemokratske stranke in tako pripravil prostor za novega vodjo Jožeta Pučnika.

Ustanovitev novega sindikata v času, ko so ti rastle kot gobe po dežju, sama po sebi ni nič posebnega, če bi šlo res za politično relativno neodvisno sindikalno

Tomšič

organizacijo. Zgodilo pa se je ravno nasprotno: Demos, natančneje povedano Peterletova vlada, ga je uporabljala za razbijanje organiziranega delavskega nezadovoljstva nad vse slabšimi življenjskimi razmerami. Sama Neodvisnost pa si je pod pojmom sindikalni pluralizem predstavljala le sebe, potem pa dolgo nič in na koncu morda še

kakšen obrobni in neškodljiv sindikat.

V določeni meri je treba Tomšiču pritrlditi, da je oral pionirsko vlogo pri ustanavljanju opozicije takrat še edinemu in režimskemu sindikatu, kar tudi sam sicer nikoli ne pozabi povedati, toda ravno v socializmu preverjena pot, ki si jo je izbral, je nezadovoljne delavce prej odbijala kot ne. Ne le političnim analitikom, tudi delavcem je postalo jasno, da je odkrito paktiranje z vlado, ki je imela v tem prehodnem obdobju v rokah škarje in platno delavskih plač, delovnih mest, njihove pravne varnosti in še kaj, vse kaj drugega, kot boj za delavske interese. Če je Tomšiču in njegovim v obdobju velikih besed, ki so spremljale politično osamosvojitve Slovenije, uspevalo vsaj del delavcev prepričati, da so njihove žrtve nujne za lepšo prihodnost, so ga zdaj zalotili brez hlač. Z zamenjavo oblasti oziroma s socialdemokratizacijo njegove stranke mu res ne preostane nič drugega, kot da prestopi med Pimatove narodnjake, kar se že šepeta med dobro obveščenimi. Pozivanje Neodvisnosti na boj kot prvomajskih proslav, ki jih je pripravil rivalski sindikat, tako šele dobiva svoj pravi smisel.

Jože Poglajen

TUDI NAM NI VSEENO!

Državljeni Slovenije si svojega mesta in razvoja v Evropski skupnosti ne moremo zagotoviti na drugačen način in z drugačnimi sredstvi, kot to počnejo razviti narodi v Evropi. S takšnimi delavskimi plačami, delavskimi pravicami, s tako brezposelnostjo in s takšno ekonomsko ter socialno varnostjo nam bo v Evropi trda predla.

V Evropo lahko stopimo z razvojem podjetništva, ne pa z divjo in politično privatizacijo ter krajo in s takšnim načinom vračanja premoženja. Prav tako ne moremo vanjo stopiti z razvijanjem kapitalizma, ki ga nikjer več ni. In tudi ne z demokracijo, ki jo meri vsak s svojim metrom, in ne s strankami in poslanci, ki v boju za oblast in svoje koristi pozabijo na volilce in državo. V Evropo ne niti s takšnim socialpartnerstvom med sindikati, delodajalci in vlado, kjer se kolektivna pogodba izrodi v svoje nasprotje in kjer bi ob delovnopравни in socialni zakonodaji potrebovali še zakon o zaščiti delavcev, da o delovnih, socialnih sodiščih in delovnih inšpektorjih sploh ne govorimo.

V takšnih odnosih je težko graditi sodelovanje, medsebojno zaupanje in spoštovanje. Vse to pa je mladi državi Sloveniji še kako potrebno. Vedeti moramo, da druge poti ni, oziroma so, a žal vodijo drugam. Zato ni dobro Slovence razdeliti na dva ideološko nasprotna tabora. Se manj pa je to za tako majhen in ogrožen narod, kot smo Slovenci, koristno.

Stara vlada se pravi gotovo ne more postavljati z gospodarskimi in socialnimi dosežki, kaj šele z odpiranjem perspektive. Za zvezo svobodnih sindikatov Slovenije je pravzaprav vseeno, ali je na čelu vlade Lojze ali Janez. Svobodni sindikati smo izvenparlamentarna delavska opozicija in bomo vladi, ko bo šlo za socialna in ekonomska vprašanja delavstva, torej tudi našega članstva, gledali pod prste! Če pa bo potrebno, jo bomo po prstih tudi udarili! Naš program in delo je in bo nenehni boj za delavske pravice.

Zelo priporočljivo bi bilo, da se nova vlada ne bi vmešavala v boj med konkurenco dela in kapitala oziroma v sklepanje kolektivnih pogodb. Edini, ki imajo

pravico sklepati takšne pogodbe, so delodajalci in sindikat v imenu delojemalcev. V demokratičnih družbah takšnemu vmešavanju vlade pravi spodbujanje demokracije. Ker pri nas ni vzpostavljena enakost v boju med delom in kapitalom, vsak poseg vlade na to področje slabi eno ali drugo stran, kot po pravilu pa najbolj sindikat.

Nas ne zanimajo strankarski sporazumi o delitvi stolčkov po načelu DAJ-DAM. Zelo pa nas zanimajo razvojno socialni program, lastninska zakonodaja in lastninjenje, makroekonomska politika in podjetniško gospodarjenje, zakon o soodločanju delavcev v podjetjih in zavodih, socialpartnerstvo in kolektivne pogodbe, zaposlenost in delovna mesta, delovnopravna in socialna zakonodaja, javna poraba, razbremenitev gospodar-

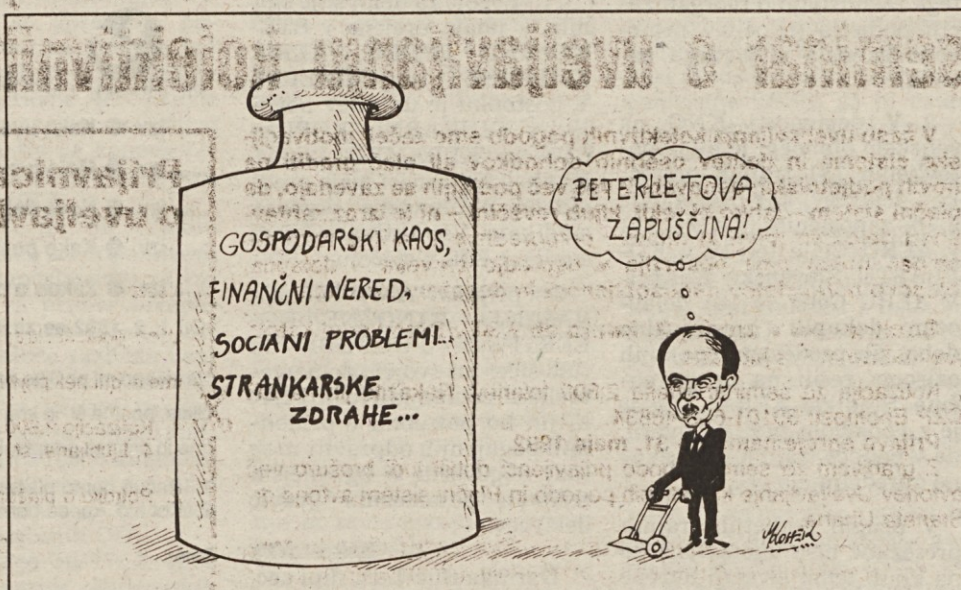
stva, davčna politika, zanima nas pravna varnost delavcev.

Sindikati so v demokratičnih družbah vedno slaba vest oblasti in strankam. In naša oblast mora peči vest! Sreča v nesreči pa je, da ni politika take ali drugačne barve, ki bi se bolj bala česa drugega kot izgube oblasti. Politične oblasti in vlade v demokratičnih družbah se povsod po svetu še kako zavedajo, da jim lahko dajo največje nezaupnico prav delavci na volitvah. Zato se bo lahko vsaki protidelavski oblasti to zgodilo tudi pri nas.

Najmanj, kar zdaj naš delavec, ki živi predvsem od svojega dela, pričakuje od nove vlade, je, da bo tudi ob nastajanju novih odnosov v družbi imel delo in da bo lahko z delom zagotavljal sebi in svojim človeka vredno in varno življenje.

Na koncu vseh sprememb je najtežje posledice vedno nosil in občutil delavec: to naše vlade in poslanci v parlamentu dobro vedo. In vedno so delavcu povračilo obljubljeni v prihodnosti: na tem ali na onem svetu. Sicer pa, Janez in ministri: korajža velja!

Rajko Lesjak,
sekretar ZSSS

BEGUNSKA VEST

Prišli so s popoldanskim avtobusom. Nova skupina beguncev iz bosanskega pekla – matere z otroci, na smrt utrujenimi, ki poležejo kar po travi, pa starejši moški, ki si vidno oddahnejo, da so naposled le prišli na cilj. S skromnimi culami in brez njih.

In tako dan za dnem, noč za nočjo, že od sredine aprila naprej. Zvečine prihajajo z vlaki. Prepolni groze zaradi vsega, kar so bili doživeli, pa tesnobe zaradi tistega, kar jih čaka v prihodnje. Zdaj jih je že približno 45.000. Med njimi je več kot polovica otrok, mlajših od šestnajst let. Ker vse kaže, da se bodo grozote te zadnje balkanske vojne še bolj razplamtele, jih bo prišlo v prihodnje še več.

S tem ko so prišli, so potrkali na našo vest, zbudili takšne in drugačne reakcije, strasti, tudi odpore. Na eni strani človečnost, gostoljubje, solidarnost z ljudmi v stiski – na drugi strani pred posledicami, problemi, konflikti. Takšno odzivanje se pojavlja tudi v deželah, ki so stabilne, urejene, bogate – pa se ne bi v komaj osamosvojeni deželi, ki se spopada z gospodarsko in politično nestabilnostjo, z enim svojih najusodnejših izzivov.

Seveda ne moremo zahtevati od beguncev, da vse to razumejo. To moramo razumeti sami, ko se lotevamo begunskega vprašanja – od načina, kako ga bomo reševali, bo v marsičem odvisna tudi kakovost reševanja naših lastnih problemov.

Spočetka, ko beguncev še ni bilo toliko, je bilo lažje. Tisti prvi, ki so se nastanili v nekdanjih domovih za delavce SCT, so danes pravi gospodje v primerjavi s tistimi, ki prihajajo zdaj in jim odmerjajo streho nad glavo v opuščeni vajošnicah nekdanje JA, zvečine opustošenih in povsem zanemarjenih, tako da so jih

morali v vsej naglici za silo spraviti v red.

Begunci so zvečine zadovoljni, da so si rešili vsaj golo življenje. A prav lahko je razumeti tudi tisto žensko, ki je, duševno in telesno čisto izčrpana, zgroženo ugotovila, da se je znašla v zanemarjeni vojašnici, v prenatlačeni sobi s 50 ležišči, brez tople vode, da bi se lahko po dolgi poti pošteno umila.

Toliko težje pa je razumeti vse tiste Slovence, ki godrnjajo, češ da še sami zase nimamo dovolj, zdaj pa da moramo dati še beguncem. Vsakdo, ki tako razmišlja, naj stopi v najbližji zbirni center v nekdanji vojašnici JA in se na lastne oči prepriča, kako živijo ti ljudje. Marsikdo bi se zjokal nad njihovimi usodami.

Res je, v Sloveniji je ta čas že blizu sto tisoč brezposelnih, res je tudi, da je 30.000 družin socialno ogroženih. Toda usode teh ljudi se ne da primerjati z usodami tistih, ki so v stiski pribežali k nam, v tuj svet. Te ljudi je zaznamovala kruta, nečloveška vojna, zlasti še otroke, ki imajo razdejano otroštvo.

Zdaj bodo prišle še nove težave. Ljudje so v zbirnih centrih, po mednarodnih pravilih, ki veljajo za begunce, zaprti k v getih, to pa lahko še dodatno vpliva na njihovo življenje. Pričakovati je tudi dodatno napetost v odnosih med Slovenci in begunci, v primeru, da bodo obsojeni na daljše prebivanje pri nas in da tujina ne bo občutnejše pomagala pri reševanju njihovega problema. Tu gre za človeško, ne le materialno plat tega vprašanja, in zato je tako pomembno, da se ga lotevamo karseda občutljivo.

Velika večina Slovencev se je odzvala tako, kot je treba, kot ljudje, nosili so na kup oblačila in hrano, pomagali, vsak po svojih močeh, s prostovoljnim delom. To je pravi korak v pravi smeri. Drugi, še pomembnejši korak, mora storiti država, povsod tam, kjer mora ukrepati – z dobro organizacijo, z iskanjem dodatnih virov, z akcijo v tujini, z diplomatskimi naporji pri gašenju bosanskega požara.

Marija Frančeskin

Nemožnost vladanja

Z novo vladno krizo, ki je v bistvu kriza parlamenta, vse bolj narašča negotovost glede normativnih temeljev in institucionalnih oblik mladega »demokracijskega« političnega sistema. Smo v fazi, ko parlamentarno predstavniški politični kanal oblikovanja politične volje ni več edina ali pa vsaj najpomembnejša pot državnoizvršilnega (vladnega) ukrepanja. Koliko časa lahko vlada »vlada«, je seveda zgolj vprašanje časa. Nastalo stanje je pri tem seveda zgolj zunanji, vidni izraz procesov, ki potekajo v ozadju in ki si jih lahko predstavljamo kot tri ravni naraščajočega konflikta v družbi.

Prvo bojišče predstavlja politično odločanje znotraj državnega aparata. Akterji na tem bojišču so politične stranke, ki tekmujejo med seboj za volilne zmage, ki jim bodo omogočile odločanje o programih socialne politike, o zakonodaji, o proračunih.

Prava politična moč pa se razdeljuje in uporablja na drugi ravni, kajti prostor političnega odločanja političnih strank določajo družbene sile, ki skoraj neopazno oblikujejo in spreminjajo »pogled« politikov na stvarnost. Na tej ravni se odloča o političnem dnevnem redu in o relativni prioriteti reševanja perečih ekonomskih, socialnih in družbenih vprašanj. Ta raven hkrati tudi določa trajnost kompromisov in strankarskih zavezništve. Na tej ravni se oblikuje prostor političnega delovanja, ne le z razpravljanjem o političnih zadevah, ampak tudi z grožnjami, izsiljevanji ipd.

Boj za prerazdelitev moči poteka na tretji, temeljni ravni politike. Pri nas se je na primer zgodilo, da si je del »bivšega« sredinsko demokracijskega Demosa utrl nove kanale vplivanja s sklenitvijo zavezništva v okviru koalicije 5 + 1. Ključno razvrščanje, ki se bo tem okviru postavlja pred od »oblasti« odvisno državlanje, je, ali se ta nova sredinska »formula« razvijala ali omejevala program socialne države ali pa bo dopustila, da »socialna država« odpre možnost za nadaljnje preoblikovanje te formule.

Prvič po osamosvojitvi smo pred grozečo nevarnostjo zloma države, in s tem politične krize, ki izhaja iz prevelike razlike med obsegom zahtev socialne države in zmogljivostjo oblasti. To je tudi vzrok, da je pričelo med strankami in njihovimi volilci in člani opazno upadati zaupanje. To lahko na eni strani povzroči polarizacijo znotraj strank, predvsem parlamentarnih, na drugi strani pa povezovanje malih parlamentarnih strank z izvenparlamentarnimi kot posledico zmanjšanja možnosti obstoječih strank za oblikovanje volje volilcev.

Možnosti vlade za delovanje so torej vse manjše, zahteve ogroženih rastejo in odpirajo se možnosti za gibanja, ki jim parlamentarni boj ni ključni cilj. Celo nove volitve, ki bi ustoličile le nekaj močnih političnih strank, bi ne bile garant močne, stabilne vlade.

Socialni pritisk in strah pred njim naravnava programe vseh strank po meri »delavskih duš«. Najaktualnejši del volilnega programa jim jemlje delavska stranka in jih s tem kajpak draži. To ji seveda dviga težo. Vprašanje je le, ali jo bo znala prav odtehati.

Branka Preželj

Območni odbor Sindikata kemične, nekovinske in gumarske industrije Celje

IZVAJANJE PANOŽNE KOLEKTIVNE POGODBE

Kolektivna pogodba za kemično, nekovinsko in gumarsko industrijo Slovenije (v nadaljevanju: PKP) je bila podpisana 25. maja 1991 in objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije št. 6 z dne 19. 7. 1991 z veljavnostjo od 27. julija 1991.

Ze pred sprejemom panožne kolektivne pogodbe je večina podjetij na celjskem območju uskladila splošne akte oziroma začela pripravljati podjetniške kolektivne pogodbe na osnovi sprejete SKP za gospodarstvo.

Po sprejemu panožne kolektivne pogodbe je bila izvedena uskladitev z določili le-te v vseh podjetjih, razen v COMETU Zreče. Predlog uskladitve je bil že v letu 1991 pripravljen tudi v COMETU, vendar zaradi neuspešnih pogajanj ni bil sprejet. Sindikatu namreč v pogajanjih ni uspelo, da bi z uskladitvijo obdržal določila, ki so za delavce ugodnejša. Zato je ocenil, da je obstoječa podjetniška kolektivna pogodba za delavce ugodnejša in pogajanja začasno prekinil.

Podjetniške kolektivne pogodbe (v nadaljevanju: KPP) imajo podpisane v STEKLARNI Rogaška Slatina, COMETU Zreče in KOPLASTU Slovenije.

delavcev za določen čas za dobo 6 mesecev s 1. 4. 1992, zato prikazani podatki niso odraz dejanskih izplačil, temveč so povzeti iz splošnih aktov podjetja in iz dogovora med vodstvom in sindikatom.)

2. V vseh podjetjih KNG v območju traja delovni čas 40 ur na teden. Kljub temu, da kolektivna pogodba dejavnosti predvideva v 37. členu prehodno obdobje do enega leta po njeni uveljavitvi za uvedbo 40-urnega tednika, je STEKLARSKA ŠOLA Rogaška Slatina kot zadnja prešla s 1. majem 1992 na 40-urni delovni čas.

3. Izhodiščne osebne dohodke, opredeljene v 62. členu PKP, izplačujejo v CINKARNI Celje, ETOLU Celje, KOPLASTU Slovenije, KONGIJE, EMTEKSU Žalec in MINERVI Žalec.

Zaostajanje za izhodiščnimi osebnimi dohodki v drugih podjetjih znaša od 4% do 20%, kar je v skladu s 64. členom PKP.

V STEKLARSKI ŠOLI Rogaška Slatina zaostajajo za izhodiščnimi OD v I. tarifnem razredu za 13,8%, v naslednjih tarifnih razredih pa zaostajanja ni.

v dveh oziroma treh delih.

V COMETU Zreče, KOPLASTU Slovenske Konjice in STEKLARSKI ŠOLI Rogaška Slatina pa se o izplačilu regresa še niso dogovarjali.

6. Pri povračilu stroškov v zvezi s prehrano med delom se določila PKP upoštevajo v vseh podjetjih. Delavci za topli obrok ne prispevajo nič (ETOL Celje) oziroma le minimalno.

7. 87. člen PKP predvideva, da se delavcu nadomestijo stroški prevoza na delo in z dela po določilih splošnih aktov, ki so veljali v organizaciji na dan 1. junija 1990. To določilo se izvaja v vseh podjetjih. Povračilo prevoza ni predvideno le v novo ustanovljenem podjetju KERAMIKA Liboje. Prevoza na delo in z dela delavci ne sofinancirajo v CINKARNI Celje, v drugih podjetjih pa ti stroški bremenijo delavce od 10-30%.

8. Pogodbe o zaposlitvi so prejeli delavci v vseh podjetjih, razen v STEKLARNI Rogaška Slatina (so v pripravi) in v STEKLARSKI ŠOLI. STEKLARSKA ŠOLA je od 1. aprila 1991 javni zavod in zaradi tega pod vplivom Zakona o javnih zavodih. Določila zakona pa v marsičem ovirajo izvajanje kolektivne pogodbe

za preprečitev ugotavljanja le-teh. V STEKLARNI so tako 87 delavcem, v ETOLU pa 22 delavcem dokupili delovno dobo. V JUTEKSU so delavcem ponudili zaposlitev v EMTEKSU Žalec. Trajno prenehanje potreb po delu delavcev se predvideva le še v JUTEKSU Žalec, kjer je bilo v marcu na čakanju na delo doma kar 50% zaposlenih. V aprilu in maju se število začasnih presežkov sicer zmanjšuje, vendar še vedno znaša ca. 30% zaposlenih (100 delavcev).

Začasne presežke imajo tudi v ETOLU Celje (ca. 10% zaposlenih) in v AERU Celje, kjer se mesečno število teh giblje od 10-30% zaposlenih v proizvodnji.

10. V podjetjih dejavnosti KNG na celjskem območju je za marec 1992 znašala povprečna bruto plača od 25.784,00 SLT v JUTEKSU Žalec do 44.604,00 SLT v MINERVI Žalec.

Slaba plača v JUTEKSU je odraz 50% čakajočih na delo doma, prejemajo plačo za 36-urni delovni čas na teden.

V AERU Celje je ob upoštevanju vseh zaposlenih, tudi tistih, za katere ne velja tarifni

SEDEM DNI V SINDIKATIH

PRIROČNIKI ZA SINDIKALNE ZAUPNIKE, STROKOVNE SLUŽBE PODJETIJ IN POSAMEZNIKE

● več avtorjev:

KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO V PRAKSI

Navodila - Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo.

Cena 330,00 SLT

● več avtorjev:

MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU

Delovno razmerje - Prenehanje potreb po delavcih - Posebno varstvo žensk, mater, delavcev z družinskimi obveznostmi, mladine, invalidov in starejših delavcev - varstvo pravic delavcev - Varstvo pri delu - Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za primer brezposelnosti, zdravstveno, socialno varstvo - Seznam služb pravne pomoči.

Cena 200,00 SLT

● Mira Becele

STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVEM

Priročnik za lastnike stanovanj in za tiste, ki bi to radi postali... Stanovanjski zakon s komentarjem in primeri praktične uporabe njegovih določil

Cena 330,00 SLT

● Gregor Miklič

NOVA DELOVNA ZAKONODAJA

Prečiščeno besedilo Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti s komentarjem.

Cena 330,00 SLT

● Bogdan Kavčič

DELAVCI IN UPRAVLJANJE

Participacija - vzroki, cilji, vsebina in moč, organizacijske oblike, prednosti in kritike, evropski modeli participacije in kaj prinaša novi »Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij«.

Cena 250,00 SLT

● več avtorjev:

KAKO POSTATI PODJETNIK - KAKO USPEŠNO POSLOVATI

Iz zbirke ABC PODJETNIŠTVA

Cena 590,00 SLT

ROKOVNIK - PRIROČNIK 92

Vsebina: Koledarski vložek, zapisniški vložek, priročnik za sindikalne zaupnike.

Cena 450,00 SLT

● Aleksej Cvetko

ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU Z OBRAZLOŽITVIJO

Zakaj so bile potrebne spremembe v pokojninski in invalidski zakonodaji - Spremembe pogojev za upokojevanje - Nova definicija invalidnosti in kaj to pomeni - Nov sistem odmere nadomestil plač invalidom II. in III. kategorije invalidnosti - Sprejemni postopki za uveljavljanje in varstvo pravic, revizija, sodno varstvo - Organizacijske spremembe - Kako s pridobljenimi pravicami. Cena 500,00 SLT

● Stane Uhan:

PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI

Statistični podatki - Kritična raven - Evropske cene in balkanske plače - Izhodiščni osebni dohodki - Kaj ve in misli vlada - Načrtovanje najnižje osnovne plače - Konkretni predlogi - Podcenjeno znanje - Najvišje plače

Cena 400,00 SLT

Vse informacije o knjigah - priročnikih objavljamo v časopisu »DE«. Časopis DE in knjige lahko naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni (061) 321-255, 110-033, 313-942, 311-956.

Fax. (061) 317-298

NAROČILNICA NA ČASOPIS »DE«

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, naročamo (do pisnega preklica)

..... izvod(ov) tednika »DE«. Pošljite nam ga na

naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Dne:..... Žig Podpis naročnika

Naročnino bomo poravnali v zakonitem roku.

NAROČILNICA ZA KNJIGE - PRIROČNIKE

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo

..... izv. ● Kako uveljaviti

..... izv. ● Stanov. razmerja

..... izv. ● Moje pravice na

..... izv. ● Delavci in upr.

..... izv. ● Nova del. zakon.

..... izv. ● Rokovnik 92

..... izv. ● Kako postati podj.

..... izv. ● Plačni sistem

..... izv. ● Zakon o pokojnin.

Od 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5-odstotni prometni davek.

Naročeno mi pošljite na naš naslov:

Ulica, poštna št. in kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Dne:..... Žig Podpis naročnika

IZVAJANJE DOLOČIL PANOŽNE KOLEKTIVNE POGODBE

SINDIKAT PODJETJA	1 - sprejeta KPP 2 - usklaje- ni SA s PKP	zaostajanje za izhodišč- nimi OD 62. člen	prejete listine 64. člen	dodatki 67. člen	drugi oseb- ni prejem- ki 80.- 82.čl	regres za LO 79. člen	prehrana med delom 85. člen	prevoz na delo in z dela 87. člen	pogodbe o zaposlitvi 135. člen ZOR	prejeli po- sodi za de- lovanje sindikata 27. in 58. člen	Število sindikal- nih zaposlenih	PRESEČKI DELAVCEV - 30.čl - Števil			POVPREČNA BRUTO PLAČA
												ZAČASNI	TRAJNI	POVPREČNA	
STEKLARNA Rogaška	1	4%	NE	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	9	-	-	-	41.033
CINKARNA Celje	2	-	-	DA	DA	DA	DA	DA	DA	NE	10	-	-	-	39.695
ETOL Celje	2	-	-	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	2	cca 21 del. mesečno (10%)	-	-	39.000
COMET Zreče	1	5%	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA	NE	14	-	-	-	40.786
STEKLARSKA ŠOLA	2	I. tar. raz. 13,8% ostali: -	NE	DA	DA	DA	DA	DA	NE	NE	2	-	-	-	35.553
AERU Celje	2	15%	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	4	10-30 % zaposleni v proizvod.	171	-	38.300
KOPLAST Sl. Konjice	1	-	-	DA	DA	DA	DA	DA	DA	NE	3	-	10	-	36.629
JUTEKS Žalec	2	20%	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA	NE	3	cca 100 del. mesečno 30%	-	DA	25.784
EMTEKS Žalec	2	-	-	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	1	-	-	-	41.900
MINERVA Žalec	2	-	-	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	2	-	-	-	44.604
KERAMIKA Liboje	2	20%	NE	DA	DA	DA	DA	NE	DA	NE	-	-	-	-	33.560

STU Slovenske Konjice; v vseh ostalih podjetjih pa imajo splošne akte usklajene s kolektivno pogodbo dejavnosti. Tarifni del podjetniške kolektivne pogodbe pripravljajo tudi v AERU Celje.

Z namenom, da bi ugotovili izvajanje panožne kolektivne pogodbe v posameznih podjetjih, smo na osnovi stanja za mesec marec 1992 pridobili podatke o spoštovanju nekaterih bistvenih določil.

Ugotovitve so naslednje:

1. Kolektivna pogodba za kemično, nekovinsko in gumarsko industrijo (izvzeti le poglavje o pogojih za delovanje sindikata) se v celoti izvaja v vseh podjetjih, razen v KERAMIKI Liboje. (KERAMIKA Liboje je zaposlila 350

Delavci za manj prejete osebne dohodke ne prejemajo ustreznih listin. Sindikat AERA Celje se z vodstvom dogovarja za prejem le-teh za leto 1992. Razliko do izhodiščnih plač bi namreč delavci uveljavljali v času lastninjenja podjetja.

4. Za delo v delovnem času, ki je za delavce manj ugoden, izplačujejo dodatke iz 67. člena PKP v vseh podjetjih; prav tako pa tudi druge osebne prejemke, opredeljene od 80. do 82. člena PKP.

5. Regres za letni dopust bo v skladu z določili PKP izplačan v vseh podjetjih. V CINKARNI Celje in ETOLU Celje so delavci regres že prejeli; MINERVA Žalec pa je delavcem izplačala polovico regresa.

Tudi v ostalih podjetjih predvidevajo izplačilo regresa

dejavnosti KNG in povzročajo težave z organizacijskega in poslovnega vidika. Zaradi tega razmišljajo o reorganizaciji podjetja (izločitev proizvodnega dela iz javnega zavoda).

9. V dejavnosti KNG na celjskem območju je bilo ugotovljenih 181 trajnih presežkov delavcev, kar predstavlja 2,7% zaposlenih, in sicer: 171 v AERU Celje ter 10 v KOPLASTU Slovenske Konjice. V AERU Celje so 131 delavcem dokupili zavarovalno dobo, jih predčasno upokojili oziroma rešili na druge načine. Sindikat AERA Celje se je z vodstvom tudi dogovoril, da v bodoče trajnih presežkov ne opredeljujejo več.

V drugih podjetjih trajnih presežkov niso ugotavljali, so pa kljub temu izvajali ukrepe

del PKP, znašala povprečna bruto plača 41.700,00 SLT, ob izločitvi teh pa 38.300,00 SLT.

11. Pogoje za delovanje sindikata imajo urejene v STEKLARNI, ETOLU, AERU, EMTEKSU in MINERVI. V postopku je ureditev pogojev v CINKARNI, KOPLASTU in KERAMIKI Liboje, kjer je v 2. polovici maja predvideno oblikovanje organov sindikata. Vse aktivnosti vodi sindikat KIL v stečaju.

Ob pripravi ANALIZE IZVAJANJA PANOŽNE KOLEKTIVNE POGODBE in tudi sicer pri svojem delu ugotavljam pomanjkljivosti PKP, ki jih bo potrebno v prihodnjih pogajanjih odpraviti in se tudi dogovoriti o ugodnejših rešitvah posameznih pravic delavcev.

Sekretarka
Darinka Šuc-Lah, dipl.oec.

Metka Roksandič, predsednica podravskega območnega sindikata ZSSS:

ZAGOTOVITI DELO IN USTREZNO PLAČILO

Maribor je vnovič oziroma še vedno v gospodarski krizi. Večina delavcev se sooča s težkim, skorajda ne razrešljivim vprašanjem, kako preživeti današnji dan in tudi napovedi so črnogledne. Kdor v takšnih razmerah pristane na vodenje sindikata, ki je za mnoge zadnja rešilna bilka, je dokaj pogumno dejanje. V Podravju so soglasno sklenili, da jih bo sedaj vodila ženska roka, Metka Roksandič. Z novo predsednico smo se pogovarjali o težavah, s katerimi se spopadajo.

DE: V Mariboru je bilo nekaj mesecev nekakšno zatišje, sedaj pa spet prihajajo opozorila, da bo kmalu sledil nov val stečajev in brezposelnih. Kaj je razlog za to?

»Kot kaže, je zatišje, ki je trajalo nekaj mesecev, mimo. Priznati moramo, da je bilo to zatišje bolj posledica političnih odločitev, kamor zagotovo spada moratorij na stečaje, kot pa izboljšanje poslovanja podjetij. In če moratorija na stečaje ni več, lahko sklepamo, kaj temu sledi. Maribor grozi nov val stečajev, 20.000 nezaposlenim v Podravju se bodo pridružili novi. Zato so bile ocene, da je najhujše mimo, preoptimistične.«

DE: Je torej položaj še slabši kot recimo pred letom dni?

»Vsekakor. Drugod so se verjetno na to bolj pripravili in dna krize niso dosegli, v Mariboru pa se ta le še poglablja. Predvsem se to pozna gospodarstvu, saj gre tu za klasičen primer odmiranja industrije, in to kovinsko-predelovalne, ki jo je v Mariboru največ. Delavci v tej panogi nimajo nobene perspektive, v najboljšem primeru se njihova pot konča na zavodu za zaposlovanje.

Omenila sva že stečaje, ki grozijo. Do njih sedaj prihaja

v glavnem na zahtevo upnikov ali pa samih podjetij, saj na tak način želijo čimprej dobiti nazaj vsaj del vloženih sredstev. Seveda pa na koncu vedno nastrada delavec, ki ga, kot vedno doslej, nihče nič ne vpraša.«

DE: To pomeni, da tudi plače niso nič boljše od položaja podjetij?

»Seveda. Za Maribor je bilo značilno, da so plače zaostajale za republiškim povprečjem, dodaten udarec pa je bila zamrznitev plač, ki je mnogim vodstvom podjetij služila za izgovor za ohranjanje bedne ravni večine delavskih plač. Celo ljudje so se navadili na to, da ne morejo dobiti višje plače. Sedaj, ko zakona ni več in torej ni niti zakonskih oziroma pravnih omejitev, pa ni več zadržkov, da ne bi, če nič drugega, plače sledile rasti življenjskih stroškov. To je tudi ena izmed akcij, ki jo sedaj vodimo v sindikatu, in sicer, da se morajo plače dvigovati v skladu z eskalacijsko klavzulo po kolektivni pogodbi. Od tega ne smemo odstopati, ker so plače realno prenižke, da bi si lahko privoščili še to. Odstopanja tu ni!

Za razliko od tistega zneska, ki bi ga morali dobiti po kolektivni pogodbi v lanskem letu, se sicer še pogajamo, vendar bomo tudi tu vztrajali do konca. Če nič drugega, naj se vsaj na papirju prizna upravičenost do tistega manjkajočega zneska.«

DE: Osnovni izgovor, ki ga imajo vodstva podjetij, je ta, da bi izplačevanje po kolektivnih pogodbah ogrozilo obstoj podjetja in ga celo pahnilo v stečaj. Verjetno podravski podjetniki oziroma direktorji pri tem niso izjema, kajne?

»Tudi teh groženj smo že navajeni. Vseeno pa še enkrat poudarjam, da bomo pri upo-

števanju eskalacijske klavzule vztrajali do konca, pa čeprav gre podjetje v stečaj. Morda se sliši zelo kruto in tudi je, vendar pa moram na drugi strani opozoriti na to, da če bi šlo podjetje zaradi plač v stečaj, pomeni, da tako ali tako ne bi moglo obstati na trgu. Doslej smo imeli razumevanje za težave podjetij zaradi političnih odločitev, izgube trga in ker država zahteva preveč, ne razumemo pa nemogočega in slabega odnosa do delavcev ter njihovih zaslužkov.

Za to ni opravičila. Po drugi strani pa se je s temi težavami in bitkami izkristaliziral odnos sindikat-vodstvo podjetja, ker se sedaj nihče druge ne more vmešavati vanj. V tej bitki, če lahko to tako imenujem, se bo pokazalo, kdo lahko uspešno vodi podjetje in kdo ne.«

DE: Svoje mora pristaviti tudi država, pa ne praznega lončka, ampak pravo usmeritev gospodarske politike in ustrezne pogoje za delo.

»Vsekakor. Zal pa tega ni, predvsem pogrešamo perspektivo nezaposlenih. Pri nas je tretjina nezaposlenih brez šol, v projektu Maribor jutri pa je predvideno, da se bo večina zaposlila v obrti in podjetništvu. Iluzorno je pričakovati,

da bodo ti ljudje sami poskrbeli zase, saj je za to potrebna določena raven izobrazbe. Da pa bi to dosegli, bi bilo treba spremeniti možnosti zaposlovanja posameznika.

Pa ni to edina rešitev, saj mora biti cena dela manjša, ugodnejša mora biti davčna politika, skratka država si mora vzeti manj. Nikjer na svetu ni tako, da mora podjetje zagotoviti več kot še enkrat toliko denarja, kot znaša neto plača, za prispevke državi. Tako so se s 1. marcem povečali prispevki za zdravstvo, kar podjetja in delavce postavlja še v težji položaj. Ljudje so tega siti, in sicer tega, da si država najprej vzame svoje, šele potem pa si lahko delavci razdelijo tisto, kar ostane. Zato ne preseneča ogromen pritisk na višje plače, saj so tudi stroški iz dneva v dan višji. Vzemimo za primer samo nakup učbenikov za 'brezplačno' šolo: za knjige osmošolca je potrebna ena povprečna plača. To pa vodi v čedalje večje razslojevanje med revnimi in bogatimi, in le slednji si bodo lahko privoščili šolanje svojih otrok.«

DE: Kaj lahko stori sindikat?

»Osnovni nalogi sindikata sta: zagotoviti delo in za to delo ustrezno plačilo. Vse je podrejeno temu in tu ni dileme. Celo očitki, da nimamo lastnika podjetij, ne veljajo, saj je po zakonu o delovnih razmerjih direktor tisti, ki ima vsa pooblastila. Za nas je on delodajalec in mora torej zagotoviti pogoje, ki delavcem pripadajo po zakonu. Sem pa spada tudi plačilo po kolektivni pogodbi.

Tako kot lani se tudi letos pojavlja težava pri izplačevanju regresa, saj si ponekod v gospodarstvu že izplačujejo regres, medtem ko ponekod v gospodarstvu še plač ne dobivajo. Zanimivo je, da se pri tem direktorji prav radi držijo kolektivne pogodbe, ki določa izplačilo regresa kot 13. plače, medtem ko jim uresničevanje drugih določil ne diši. Seveda pa so anomalije na tem področju posledica pomanjkanja ustreznih zakonov.«

DE: Bo torej sindikat spet moral organizirati kakšno stavko?

»Za nas je stavka normalna stvar za doseg naših ciljev. Seveda si stavk ne želimo, vendar so primeri, ko se vodstva podjetij ne držijo dogovorjenega, kar je bilo na primer v TVT Boris Kidrič, kjer sedaj stavkajo. Razlog je preprosto: še sedaj niso dobili izplačanega dela marčevske plače. Pogajanja za aprilsko plačo potekajo tudi v Metalni in verjetno bo tudi tam izbruhnilo. Moje mnenje je, da če je sindikat pravi, se vodstva podjetij pogajajo z njim in največkrat pride do dogovora.

Se pa z revolucijami ne da rešiti prav ničesar in menim, da se z dogovorom da rešiti marsikaj. Tudi sama zagovarjam stališče, da je kompromis del življenja, vendar na svojih stališčih vztrajam in sem tudi nekoliko trmasta. Menda ravno zaradi tega nekaterim v mariborskih podjetjih ni bilo všeč moje imenovanje za predsednico območnega sveta. Ampak velikih sprememb tudi z mojim imenovanjem ne bo, saj smo že prej delali skupno. Naši cilji pa so tako ali tako nespremenjeni: uresničevati tisto, kar je zapisano v kolektivni pogodbi.«

Robert Pekelj

POVZEMAMO – POVZEMAMO – POVZEMAMO – POVZEMAMO – POVZEMAMO – POVZEMAMO

NOVOSTI NA PODROČJU ZAPOSLOVANJA

Kranjska enota republiškega zavoda za zaposlovanje je v 8. številki Informacij opozorila na troje vprašanj, povezanih z aktualnimi novostmi na področju zaposlovanja. Svet kranjskih sindikatov je ocenil, da so vprašanja pomembna tako za delavce kot vodstva podjetij, podjetnike in druge pravne ter fizične osebe in se v soglasju z vodjem kranjske enote za zaposlovanje odločil za objavo teh novosti v glasilu IKS.

– Sprejet je bil Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (Ur. list RS, št. 12/1992), ki določa različna cenusa za pridobitev republiške štipendije za učence in študente, ki se šolajo v kraju stalnega bivališča (80 % zajamčenih OD) in za tiste, ki se šolajo izven kraja stalnega bivališča (110 % zajamčenih OD).

– V Delu je bil 17. 3. 1992 objavljen razpis kadrovskih štipendij za šolsko leto 1992/

93. Na Gorenjskem je bilo razpisanih 351 kadrovskih štipendij.

– Ministrstvo za delo je izdelalo nova merila za izvajanje sofinanciranja dokupa zavarovalne dobe po 2. alineji 46. člena zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. Bistvena novost – omejitev sofinanciranja na dokup do 1 leta (doslej do 3 leta) razen za vloge, oddane do 1. 3. 1992, ter delodajalce, ki še niso vstopali v procese prestrukturiranja in te možnosti še niso koristili.

– Ministrstvo za delo je obvestilo zainteresirane organizacije in delodajalce, da od 19. 3. 1992 do preklica ali drugačnih informacij ne sprejema novih vlog za nadomeščanje dela stroškov pri ohranjanju produktivnih delovnih mest (48. člen zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti).

S. K.
Iz »Informacij kranjskih sindikatov«

V SGP PRIMORJE SMO USTANOVILI ORGANIZACIJO ZSSS

Do ustanovitve OO ZSSS v našem podjetju je prišlo sorazmerno pozno, oktobra lanskega leta. Težnje in poizkusi predsedstva območne organizacije ZSSS, da bi ustanovili osnovno organizacijo v Primorju, so bili že prej, vendar brez pravega uspeha. Eden od razlogov za pozen prodor ZSSS v naše podjetje je verjetno ta, da je bil v drugi polovici 1990. leta ustanovljen samostojni sindikat z imenom sindikat SGP Primorje. Ta pa kljub izredni delavnosti in požrtvovalnosti svojega vodstva očitno ni uspel zadovoljiti vseh potreb delavcev. Ne gre ga podcenjevati, mogoče je razlog na drugi strani, med delavci, ki se mu niso zaupali in so pomoč iskali na sedežu območne organizacije ZSSS. To je bila skupina vzdrževalcev iz enote Mehanizacija, ki je

lanskega septembra odklonila odhod na delo in enomesečno bivanje v BiH zaradi znanih vojnih razmer. Proti temu delavcem je bil v podjetju namreč sprožen disciplinski postopek. Območna organizacija ZSSS je obtoženim delavcem brezplačno nudila pravno pomoč, čeprav jo praviloma nudi le svojim članom.

V nadaljevanju postopka jih je pravnik ZSSS tudi uspešno branil na Sodišču združenega dela v Novi Gorici, saj je bila odločba drugostopenjskega senata podjetja zavrnjena.

Kot protiutež slednjemu je bila oktobra lanskega leta ustanovljena osnovna organizacija ZSSS Primorja. Ideja o ustanovitvi osnovne organizacije je bila porojena v enoti Mehanizacije, kar ima za posledico, da smo člani izvrš-

nega in nadzornega odbora le iz te enote. V kratkem času smo pridobili prek 130 članov, v veliki večini iz Mehanizacije.

Že pred ustanovitvijo samostojnega sindikata SGP Primorje in naše osnovne organizacije ZSSS se je v enoti Ilirska Bistrica v ZSSS maja leta 1990 vključilo 80 delavcev, ki članarino pošiljajo neposredno na Zvezo svobodnih sindikatov v Ljubljano. Na obeh straneh so hotenja, da se z nami združijo.

Interes za včlanitev v ZSSS torej med delavci obstaja. Sindikat, ki ima večino članov le iz dveh enot, ne more zastopati interesov delavcev celotnega podjetja.

Naše podjetje je podpisalo splošno in panožno kolektivno pogodbo. Da bi kolektivna pogodba tudi zares živel, pa moramo poskrbeti delavci sami prek sindikata.

Člani izvršnega odbora ZSSS si moramo priznati, da smo doslej premalo naredili na področju obveščanja delavcev v Primorju.

Jože Ruš
(Iz glasila SGP Primorje)

Območna organizacija ZSSS
Velenje

ZAHVALA

Najiskrenejše se zahvalujemo vsem sodelujočim za pripravljenost in sodelovanje v programu praznovanja 1. maja – praznika dela. Pričakujemo in želimo, da bi tudi prihodnja praznovanja pripravljali v tako prijateljskih odnosih.

Pri organizaciji in programu so sodelovali:

Rudarska godba Velenje, Pihalna godba Šoštanj, Delavska godba Nazarje, Moški pevski zbor Kajuh Velenje, OŠ Plešivec, KUD Ivan Cankar KS Plešivec, povezovalce programa Toni Rehar, Športno društvo »Vrbovec« Nazarje, Tekaška sekcija Gorenje, Športna zveza Velenje, ZAMP – Varstvo avtorskih pravic za Slovenijo, RLV Velenje, služba razstreljevanja RLV Velenje, gasilska služba RLV Velenje, KS Plešivec, krajani KS Plešivec: Drago Plazl, Marjan Stumpfel, Albin Vovk, GG Slovenj Gradec, Kulturni center »IN« Velenje in ŠFS Kodela Velenje, Zdravstveni zavod Velenje, Policijska postaja Velenje, Sekretariat za notranje zadeve, Sekretariat za gospodarstvo in sekretariat za javne gospodarske zadeve občine Velenje, Podjetje za vzdrževanje in varstvo cest Celje in CVE Velenje, Komunalno podjetje Velenje, AGRARIA-CVETJE Celje, Cvetličarna »IRIS« Velenje, člani rediteljske službe APS Velenje, Prevozištvu Verdev Velenje in Franc Marovt Mozirje, ansambl DAN IN NOČ, Gostinstvo »PAKA« Velenje, sredstva javnega obveščanja, Naš čas – ČZ in RTV podjetje Velenje, Delavska enotnost, Radio Slovenija, Delo, Večer, interna glasila v podjetjih, sindikati podjetij, člani sveta in zaposleni na sedežu območne organizacije in sindikalne pisarne Nazarje.

Mira Videčnik, predsednica

Notranjsko-kraški sindikati: PREPREČEVALI SMO ODPUŠČANJE

S precejšnjo zamudo smo se pogovarjali s sindikalisti notranjsko-kraškega območja, ki v tem polletju dokončujejo organiziranost Svobodnih sindikatov v postojnski, cerkniški, sežanski in ilirskobistriški občini. Zdi se, da so zanimivi tudi zato, ker so za javnost dokaj neopazno opravili celo več kot tisti, ki so nenehno zahtevali radikalizacijo sindikalnih akcij.

V Svobodne sindikate na tem območju se je vključila polovica zaposlenih, to je nekaj več kot 12 tisoč članov. Izmed sindikatov dejavnosti sta najpomembnejša SKEI in sindikat lesarjev. Na območju je aktivna tudi konkurenčna Neodvisnost, ki ima večino članov v Javorju iz Pivke in Plami Podgrad. Delavci ilirskobistriškega Toča pa so se potem, ko jih je Neodvisnost pustila na cedilu, znova vrnil v Svobodne sindikate. V Sežani delujejo tudi Obalni sindikati, ki so izkoristili monopolni položaj v firmah s sedežem v Koprju. Izjema je le Droga, kjer so Svobodni sindikati prehiteli kolege z Obale.

Janez Zakrajšek je profesionalni predsednik območne organizacije, vodi sindikalno pisarno v Cerknici in opravlja sekretarsko delo za odbore sindikatov gradbeništva, komunale in lesarstva. Oskar Komac vodi sindikalno pisarno v Postojni, sekretarsko delo pa opravlja za odbore SKEI, kmetijstva in živilske industrije, gostinstva, prometa in zvez in družbene ter državne organe. Bojan Kramar vodi sindikalno pisarno v Sežani, sekretarsko delo pa opravlja za odbore sindikatov kemije in nekovinske industrije, tekstilne in usnjarske industrije, trgovine, zdravstva ter vzgoje in izobraževanja. Ker Svobodni sindikati v Ilirski Bistrici nimajo profesionalca, se vsi trije v času dežurstva menjujejo v tamkajšnji sindikalni pisarni, ki je odprta ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Pravno službo za območne sindikate opravlja Nevenka Kovačič, pravnica iz Izole, ki dela po pogodbi. Njene uradne ure so ob sredah, in sicer: Cerknica od 10.30–12.00, Postojna od 12.30–14.00, Ilirska Bistrica od 14.30–16.00 in Sežana od 16.30–18.00. Ker število delovnih sporov in drugih zadev narašča, bodo Svobodni sindikati morali kmalu najti ustreznejšo rešitev za to službo. Sogovorniki pravijo, da je ta rešitev odvisna le od denarja, ki jim ga primanjkuje, ker nekateri sindikati dejavnosti s članarino še vedno /ravnajo v nasprotju

z dogovori v Svobodnih sindikatih.

Območna organizacija Svobodnih sindikatov je večanjena v Delavsko hranilnico, kamor so vključeni tudi nekateri sindikati iz podjetij. Janez Zakrajšek pričakuje, da bo hranilnica kmalu bolj prisotna tudi na njihovem območju.

Območna organizacija Svobodnih sindikatov, ki ima večinski delež, je skupaj z Gradščem, Jadranom, Plamo in Livom ustanovila trgovsko d.o.o., da bi člani lahko ceneje kupovali hrano in druge pomembne proizvode. Dozdaj so pridobili poslovni prostor v prostorih bivše PTT na Rakeku, prostore pa iščejo še v drugih krajih. Sindikalisti z območja računajo, da bo trgovina začela delati najkasneje v dveh mesecih, in dodajajo, da bi Konzum iz Ljubljane pri tem lahko bolj pomagal.

Sindikalni biro za zaposlo-

Prihajajo novi znanilci turistične sezone. Postojnska jama je še vedno družbeno podjetje, saj občina ni uspela s predlogom za ustanovitev javnega podjetja. Nekateri se bojijo, da bo »zlata« jama prešla v lastništvo slovenske države.

vanje je ugasnil lansko leto, potem ko je posredoval vsaj za 100 delavcev, ker po spremembi zakona ni več imel koncesije. Notranjci predlagajo predsedstvu Svobodnih sindikatov, da poskrbi za vrnitev koncesije, saj jo že ima svet kranjskih sindikatov in tudi mladinski servis, ki na njihovem območju posreduje številna pogodbeno občasna in dodatna dela.

Na notranjsko-kraškem območju imajo le enega inšpektorja za delo in še ta se izgovarja na pomanjkanje pooblastil. Oskar Komac ugotavlja, da morajo zaradi tega Svobodni sindikati delati tudi to, kar bi morala opraviti inšpekcija in druge nadzorne institucije. Tudi sodišča združenega dela so z delom vedno bolj zaseda in reševanje sporov v le-

tošnjem letu traja v povprečju že več kot leto dni.

Nezaposlenost na notranjsko-kraškem območju je izjemna za razmere v Republiki Sloveniji. Zakrajšek, Komac in Kramar pravijo, da je pri njih tako zato, ker so nasprotovali stečajem in odpuščanju delavcev. Iz podjetij je šlo le nekaj delavcev iz delov bivše Jugoslavije. Bilo je tudi veliko dokupov let za upokojeve, zlasti v cerkniškem Brestu. Po njihovih podatkih je na zavodu 200 iskalcev iz občine Cerknica in 700 iz Sežane. Podobno je stanje v Postojni, nekoliko slabše pa v Ilirski Bistrici. Položaj je lažji, ker si občani ob meji pomagajo z delom in zaslužkom v sosednji Italiji, pa tudi doma poprimajo za vsako delo, ki jim olajša položaj. Svobodni sin-

dikati območja in podjetij so povsod ostro nasprotovali vsakemu odpuščanju delavcev, zlasti pa določanju trajnih presežkov. Ugotavljajo, da so skoraj povsod uspeli, v gostinstvu pa jim je pomagalo tudi ministrstvo za delo s sredstvi, ki so podjetjem omogočala, da so delavce pošiljala le na čakanje.

Razen stečaja v Elektroakustiki, o katerem pišemo v posebnem okviru, je zanimiv tudi ta, ki se je zgodil v Tovarni kmetijske mehanizacije, ki se je prej imenovala Kras-metal Sežana in delovala v sestavu SIP-a Šempeter. Ko so se Kraševci izločili iz SIP-a, so izgubili njegovo blagovno znamko, in podjetje je kmalu moralo v stečaj. Nova firma, ki je zaposlila le polovico od prejšnjih 290 delavcev, pa je

kov ravni iz kolektivne pogodbe.

Težave ima tudi podjetje Kovinar iz Hrpelja, saj je njihova proizvodnja vezana izključno na program Avtomontaže iz Ljubljane. Podjetje samostojno na trgu sploh ne nastopa in je odvisno le od naročil za izdelavo avtobusov v Ljubljani. Na pogovorih, ki so bili v tem mesecu, so sindikalisti ugotovili, da se za podjetje, ki skoraj ni zadolženo zanima koprski Cimos, ki je, kot vse kaže, zainteresiran in sposoben za izvedbo sanacije.

Opisani problemi kažejo, da so na Notranjskem največje težave v kovinsko predelovalni industriji. Tekstilna industrija je z izjemo obrata Vezenin v Ilirski Bistrici problematična le zaradi nizkih plač. Omenjeni obrat pa je vedno bolj ogrožen zato, ker strokovne službe v njem niso sposobne organizirati proizvodnje za nove naročnike.

Kmetijska podjetja in obrat živilske industrije so v zadnjem letu izgubili reško tržišče in možnost prodaje v Istri in drugih turističnih območjih sosednje Hrvaške. Podjetja čakajo na izvozne spodbude. Delavci se bojijo posledic lastninjenja na podlagi zakona o zadrugah. Ta bojazen je največja v Perutninskem kombinatu Pivka v Neverkah, pa tudi v kmetijski zadrugi v Postojni in Ilirski Bistrici.

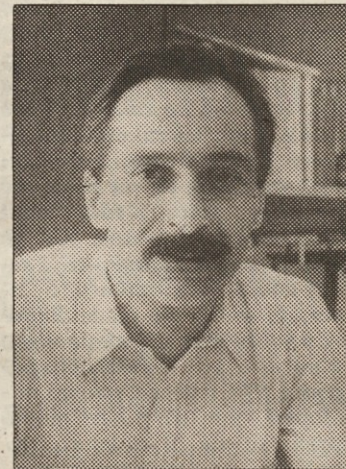
Sindikalisti območne organizacije namenjajo veliko časa uveljavljanju kolektivnih pogodb v podjetjih in tudi pogodbam, ki urejajo delo sindikata. Ugotavljajo, da številna podjetja delavcem niso dala individualnih pogodb o zaposlitvi. Podjetja v bruto osebne dohodke po kolektivni pogodbi prištevajo vse dodatke in s tem dokazujejo, da so

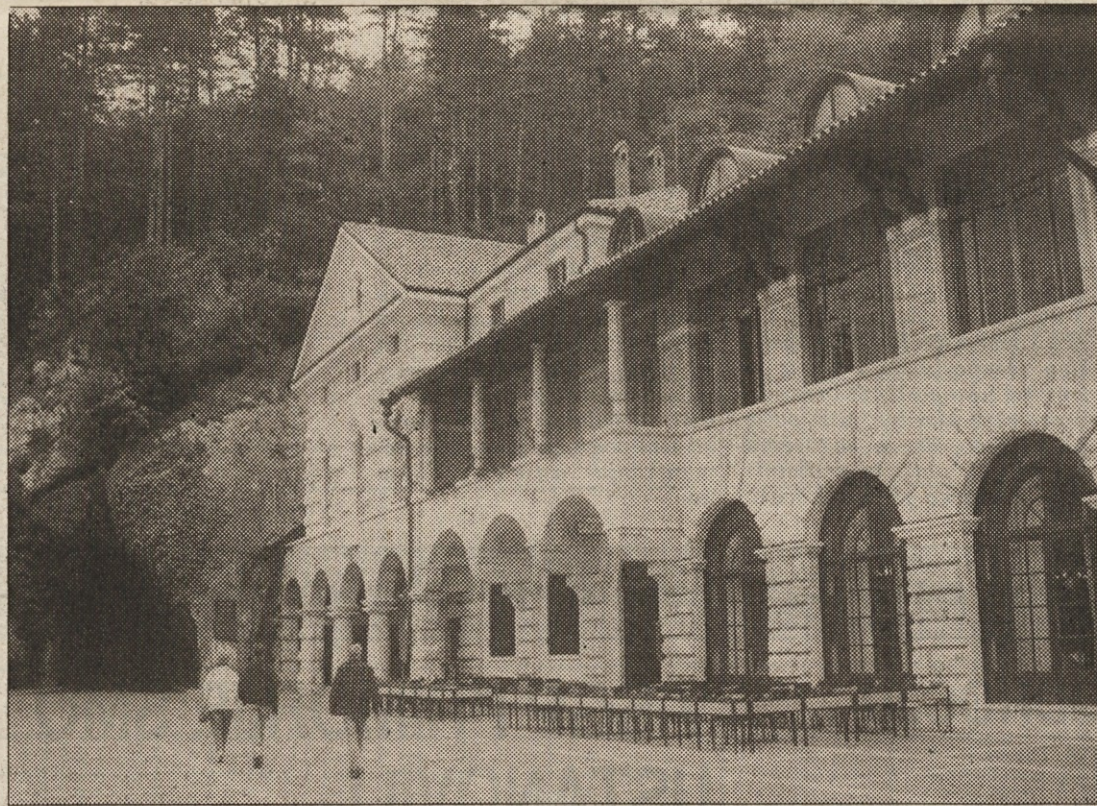
Janez Zakrajšek

Oskar Komac

Bojan Kramar

Stečaj na stečaj

Bojan Kramar je opisal kolobocije bivše Iskrine tovarne Elektroakustika iz Sežane, v kateri je bil leta 1989 uveden programirani stečaj, ki še vedno traja. V stečaju je tudi firma Trelas, ki je nastala iz omenjene Iskrine tovarne. Zavod za zaposlovanje je v Trelasu vložil precej milijonov sredstev, namenjenih ohranitvi delovnih mest. Zaradi tega 140 od 260 delavcev, ki so našli delo v Trelasu, ni uveljavljalo terjatev do Elektroakustike, ko je odšla v stečaj. Svobodni sindikati zdaj ne morejo zbrati dokumentacije za naknadno prijavo terjatev delavcev. Vložili pa so zahtevo, da se premoženje Elektroakustike naknadno prenese na Trelas. Če sodišče tej zahtevi ne bo ugodilo, delavci Trelasa ne bodo mogli dobiti plačila za svoje terjatve.

Oba stečaja še vedno potekata in Kramar meni, da bo treba odkriti še kakšno skrivalnico. Nenazadnje se bo o zadevi morala izreči tudi občinska oblast, ki je skušala preprečiti stečaj Trelasa in izvesti prisilno poravnavo, in menda tudi lastnik premoženja bivše Elektroakustike. Sindikati opozarjajo, da je polovica delavcev, ki so izgubili zaposlitev, že izgubila pravico do denarnega nadomestila in kmalu bodo prav vsi odvisni le od socialne pomoči.

v zadnjem letu izgubila ves jugoslovanski trg, na katerega je večinoma prek trgovcev prodajala svoje izdelke. Podjetje ima danes velike težave in težko zagotavlja denar za plače. Prav ta teden so se delavci in sindikalisti iz podjetja, ki jim je pomagal Bojan Kramar, z vodstvom podjetja pogovarjali glede 40-odstotnega zaostajanja plač po kolektivni pogodbi. Dogovorili so se za nekakšne bone. Razmišljajo tudi o organizaciji proizvodnje le v eni hali, medtem ko bodo drugo oddali v najem tistim, ki iščejo prostore.

Janez Zakrajšek in njegovi sodelavci so pomagali tudi delavcem Strojgradnje iz sestave Bresta, ki so svoje zahteve uveljavljali s stavko. Vodstvo podjetja delavcem priznava le kolektivno pogodbo za lesarstvo in noče nič slišati o pogodbi za kovinsko in elektro industrijo, ki je za delavce ugodnejša. Sindikati so predlagali, da o sporu razsodi arbitraž, kar je vodstvo podjetja zavrnilo. Delavci so pred 1. majem izsilili le izplačilo osebnih dohodkov, ki še vedno ne dosegajo 80 odstot-

plače v skladu s kolektivno pogodbo. Listine za manj izplačane osebne dohodke so izdala le podjetja kovinske in elektro industrije. V enem podjetju so to naredili celo za nazaj, da bi tako delavci postali večinski lastniki.

SKEI je dva razreda naprej

Zakrajšek, Komac in Kramar menijo, da so republiški odbori sindikatov dejavnosti premalo akcijsko naravnani in da morajo zato kar sami pomagati članstvu v konkretnih akcijah. Zdi se jim, da dobro dela le SKEI, ki je za delo tudi kadrovskega ekipiran. Večina ostalih sindikatov še vedno dela po starem kot nekakšna metoda Zveze sindikatov. SKEI je zato razred ali dva pred drugimi. Bojan Kramar dodaja pohvalo za sindikat družbenih in državnih organov, kjer je z vztrajnostjo in odločnostjo uspel v sporu zaradi plač po kolektivni pogodbi. K boljšim prištevata tudi kemike in komunale. Od odborov, ki delujejo na območju, pa zasluži posebno pohvalo zlasti odbor vzgoje in izobraževanja, ki mu predseduje Dušan Štolfa iz Osnovne šole Hrpelje.

Francšek Kavčič

Presežki tudi v črnomaljskem Beltu

Na območnem sindikatu ZSSS v Beli krajini so nam povedali, da je v tem času na njihovem območju mirneje, saj do večjih problemov prihaja le ob plačilnih dneh. So pa v tork v podjetju Belt izdelali seznam tehnoloških presežkov, ki naj bi bil del sanacijskega programa. Gre za 260 delavcev, kar pomeni skoraj tretjino kolektiva. Zadevo bosta obravnavala tako svobodni kot neodvisni sindikat, ki bosta preverila, če je postopek potekal v skladu z zakonom, in v desetih dneh dala svoje mnenje. Predsednik belokranjskih svobodnih sindikatov, Jožef Kočevar je povedal, da bi bilo število presežnih delavcev lahko manjše, čeprav je prepričan, da so se vse pristojne institucije pri izdelavi programa potrudile.

Dramo v novomeški Adrii Caravan so preživljali tudi v hčerskem podjetju Leso iz Črnomlja. Lesovi delavci so se stavki pridružili le v prvem delu, v drugem pa so Adrio Caravan le podprli, saj so morali realizirati nujna naročila.

Jožef Kočevar je še povedal, da so prejšnji konec tedna na njihovem sindikatu organizirali dvodnevni seminar za svoje zaupnike, kjer so se ti lahko seznanili z zakonom o tujcih, zakonom o soupravljanju v podjetjih in zakonom o zdravstvenem in invalidskem zavarovanju. Predsednik je dodal, da imajo tudi v Beli krajini velike probleme s podpisovanjem in spoštovanjem kolektivnih pogodb.

T. U.

1. Ime in priimek: _____

2. Naslov oziroma podjetje: _____

3. **Koliko časa že berete DE?**
a) prvič jo imam v rokah
b) letošnje leto
c) dve do pet let
d) več kot pet let

4. **Če že več let spremljate DE, nas zanima vaše mnenje o nekaj zadnjih številkah:**
a) bolj zanimive so
b) manj zanimive so
c) nisem opazil razlike

5. **DE izhaja enkrat tedensko. Po vašem mnenju je to:**
a) prepogosto
b) ravno prav

6. **Katere od naštetih tem vas zanimajo?**

	pogosto	včasih	nikoli
a) sindik. problematika	1	2	3
b) notranja politika	1	2	3
c) ekonomska vprašanja	1	2	3
d) kultura	1	2	3
e) rekreacija, turizem	1	2	3
f) šport	1	2	3
g) reportaže, potopisi	1	2	3
h) humor in razvedrilo	1	2	3
i) koristni nasveti	1	2	3
j) kriminal	1	2	3
k) drugo (kaj?) _____			

7. **DE naj piše o dogajanjih v sindikatih na ravni:**

	več	manj	enako
a) Zveze SSS	1	2	3
b) repub. odborov dej.	1	2	3
c) območij	1	2	3
d) sindik. podjetij	1	2	3

8. **Zakaj berete DE?**
a) ker najdem v njej problematiko, ki je v drugih časopisih ni
b) ker je pristop k problemom drugačen
c) drugo (kaj?) _____

ANKETA

Ker je DE vaš časopis, želimo upoštevati vaše želje in mnenja. Izpolnite anketo in nam jo pošljite do **1. 6. 1992**. Med poslanimi anketami bomo **50 izžrebancem** poslali knjigo iz naše založbe **Moje pravice na delovnem mestu**, ki vam bo mogoče še kdaj prišla prav. Hvala za vaše sodelovanje!

9. **DE naj bi v prihodnje pisala več o sindikalni problematiki. Kaj menite o novem konceptu?**
a) DE bi morala pisati več o drugih stvareh
b) razmerje med sindikalnimi in drugimi temami bi moralo biti usklajeno
c) DE bi morala pisati predvsem o sindikatih.

10. **Kako bi ocenili pisanje DE?**

	zelo dobro	dobro	ne vem	slabo	zelo slabo
a) preglednost	1	2	3	4	5
b) celovitost	1	2	3	4	5
c) zanimivost	1	2	3	4	5
d) uporabnost	1	2	3	4	5
e) grafič. oblika	1	2	3	4	5
f) aktualnost	1	2	3	4	5

11. **Kaj bi rekli o fotografijah v DE?**

	drži	ne drži	ne vem
a) kvalit. in zanimive so	1	2	3
b) ne pritegnejo me	1	2	3
c) ponavljajo se	1	2	3

12. **Kaj menite o naslovnica?**

a) oblikov. so estetsko	1	2	3
b) so aktualne	1	2	3
c) so provokativne	1	2	3
d) jih ne opazim	1	2	3

13. **Vaše mnenje o tem, da bi vsak član sindikata prejemal DE:**
a) zelo dobra ideja
b) ne vem
c) naj ostane tako, kot je

14. **Katero od navedenih tem bi želeli še imeti v DE:**
a) devizni tečaj
b) TV program
c) drugo (kaj?) _____

15. **Vaše pripombe in predlogi, ki jih anketa ni zajela:**

Stališča komisije za tolmačenje kolektivne pogodbe trgovcev

Komisija za tolmačenje kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije je na seji dne 3. 5. 1992 na podlagi 76. člena Kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine sprejela naslednja stališča:

1. **34. člen točka a: letni dopust, kriterij delovna doba**
Kolektivna pogodba dejavnosti trgovine Slovenije določa v 34. členu v točki a, dolžino letnega dopusta glede kriterija delovne dobe, in sicer za delovno dobo 5–10 let 2 delovna dneva, nad 10–15 let 3 delovne dneve, nad 15–20 let 5 delovnih dni, nad 20–25 let 8 delovnih dni in nad 25 let 12 delovnih dni. V kolektivni pogodbi določeni kriterij delovne dobe je obvezen za vse organizacije in delodajalce dejavnosti trgovine v Sloveniji.

SEMINAR NA PTUJU

Območna sindikalna organizacija ZSSS Ptuj organizira 22. maja seminar za predsednike sindikatov podjetij oziroma zavodov. S predsednikom slovenskih svobodnih sindikatov mag. Dušanom Semoličem se bodo pogovarjali o sindikalnem pluralizmu in o Svobodnih sindikatih v novi državi. Govorili bodo tudi o organiziranosti sindikata v ZSSS ter o komuniciranju znotraj njihove organizacije. V zadnjem delu seminarja pa bodo spregovorili še o izvajanju kolektivnih pogodb v praksi, o zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, o zakonu o zdravstvenem varstvu in zavarovanju ter o izvajanju zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih.

B. H.

Ostali kriteriji za določanje dolžine letnega dopusta (delovni pogoji, zahtevnost dela, prispevek delavca, zdravstveno stanje in socialne razmere delavca) v skladu z 2 odstavkom 34. člena prepuščeni ureditvi v podjetniški kolektivni pogodbi oz. splošnem aktu organizacije oz. delodajalca. Na ta način se omogoča,

TEŽAVE V TPO BATUJE IN V FRUCTALU

Na Ajdovskem je trenutno najbolj vroče v TPO Batuje, kjer so v torek začeli stavkati zaradi nespoštovanja kolektivne pogodbe oziroma zaradi nepravilnega izplačevanja osebnih dohodkov. Predsednik območne organizacije ZSSS v Vipavski dolini **Bogdan Godnič** je povedal, da delavci prejemajo 50 odstotkov plače v tolarjih, 30 odstotkov v bonih ter 20 odstotkov v izpisih. Ker pa delavci zahtevajo 100-odstotno izplačilo osebnih dohodkov v tolarjih, so 7. maja napovedali stavko. Ustanovili so stavkovni odbor, ki se z vodstvom podjetja pogaja o plačah še za mesec marec. Delavci zaupajo tovarniškemu svobodnemu sindikatu, območna organizacija ZSSS v Vipavski dolini pa jim nudi vso potrebno pravno pomoč. Te dni se izteka tudi šestmesečni rok za trajne presežke v Fructalu. S pravnimi nasveti pomagamo tistim, je dejal Bogdan Godnič, ki bodo sedaj čakali na zavodu za zaposlovanje. Takih je kar okoli 120.

B. H.

da se pri določanju povprečne dolžine letnih dopustov upoštevajo tudi stroškovne zmožnosti organizacije oz. delodajalca.

2. **56. člen – znižanje osebnega dohodka**
56. člen Kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije določa primere (izvajanje sanacijskega programa, nedoseganje 2% donosnosti kapitala, izkazana nekrita izguba itd.), ki morajo biti izpolnjeni, da lahko organizacija oz. delodajalec delavcem zniža izhodiščne osnovne dohodke za posamezni tarifni razred za največ 15%. Glede na ureditev 33. člena Splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo, sta se stranki kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije dogovorili za možnost manjšega znižanja osnovnih osebnih dohodkov, ob tem, da sta zadržali višino izhodiščnih osebnih dohodkov v višini, kot jih določa Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo.

Ana Križanič

ZA KRŠITVE NI SANKCIJ

Predsednik območne organizacije ZSSS Dolenjske Igor Vizjak je povedal, da se trenutno ukvarjajo z organiziranjem sindikalnega diskonta po principu sovlaganj. Poglavitna naloga dolenjskega območnega sindikata pa je organiziranje sindikatov po podjetjih, ki so nastala iz nekdanjih gigantov, in na področju malega gospodarstva. Pri slednjem imajo velike probleme, kar nekateri delodajalci, predvsem tisti, ki so svoja podjetja ustanavljali v zadnjih dveh letih, zaposlenim ne dovoljujejo sindikalnega organiziranja. Igor Vizjak je poudaril, da na Dolenjskem še vedno veliko zaposlenih nima formalno urejenega statusa.

Tako prihaja do kršitev pravic delavcev, saj v mnogih podjetjih še vedno niso podpisali pogodb o zaposlitvi. Do problemov pa prihaja tudi pri uresničevanju kolektivnih pogodb. Po Vizjakovem mnenju prihaja do kršitev predvsem zato, ker zakon za taka dejanja ne predvideva sankcij.

T. U.

ATRIS

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 17

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmožljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Uresničimo tudi vaš predlog za sindikalne izlete in strokovna potovanja.

Pišite nam ali telefonirajte na telefon (061) 326-982 ali 322-975; naš telefaks je (061) 317-298 – vsak delovnik od 9. ure do 15.30.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

Hribi

- Sorica** – dve sobi s po 4 ležišči, skupna kuhinja in sanitarije. Najem sobe 500SLT in turistična taksa.
- Počitniška hišica na Pokljuki** – omogoča prijetno bivanje 9 oseb. Hiška ima veliko dnevno sobo, opremljeno kuhinjo, tri spalnice, kopalnico z WC. Cena dnevnega najema je 1.400 tolarjev. Možen je obračun za manj gostov. Posamezni termini v maju.
- Apartmenti na Kranjski gori** – za tri ali šest oseb; spalnica in opremljena kuhinja. Cene: mali app. 800,00 tolarjev na dan, veliki 1.350,00 tolarjev. Termini v maju. Turistična taksa 65SLT.
- Bungalov na Rogli** – za 5 oseb: dnevni prostor s kuhinjo, spalnico, predprostor, TWC. Cena najema je 1.070SLT dnevno. Termini v maju.
- Apartmenti na Pokljuki** – veliki apartma za 4 osebe: bivalni prostor s kuhinjsko nišo in jedilnim kotom, spalnica in kopalnica; velik balkon. Cena 950 tolarjev dnevno, mali apartma za dve osebi 500SLT.
- Garsonjere na Rogli** – opremljene za 2 + 2 osebi. 7-dnevni termini v maju. Cena 700,00 tolarjev.
- Garsonjere na Kopah** – opremljene za 2 + 2 osebi. Termini v maju. Cena 700,00 tolarjev.
- Brunarica na Veliki planini** – opremljena za 8 oseb, dnevni najem 1.000 tolarjev. Termini po dogovoru.

Zdravilišča

- Dobrna** – zelene počitnice z dodatnim športno-rekreacijskim programom. Cena vikend programa od 27–46DEM, tedenski program 91–154DEM v tolarški protivrednosti.

Morje

- Počitniško stanovanje v Novigradu** – do 6 oseb – kuhinja, dve spalnici, kopalnica, WC, balkon. Posamezni termini po 25. maju. Cena dnevnega najema v predsezoni 720 tolarjev.
- Počitniški paviljoni v Bašaniji, Savudrija**: v celoti opremljeni za 4 osebe. Termini od 1. julija dalje. Cena penziona približno 950,00 dnevno.
- Počitniška stanovanja v Maredi** – pri Novigradu: dvosobna stanovanja v počitniškem naselju, v celoti opremljena, trgovina v naselju, plaža idealna za otroke, možnost bivanja za 5 oseb. Cena 950,00 tolarjev. Termini v maju.
- Počitniški dom Poreč** – tri in štiriposteljne sobe, skupno 50 ležišč. Sedemdnevni termini od 26. julija dalje. Cena polpenzion ca. 15DEM v tolarški protivrednosti. Brezplačna uporaba plovil in surfa.
- Oddih v Poreču** – možnosti najema apartmajev v **Lanterni, Picalu, Diamantu ali Luni** od 6. junija do 10. julija. Cena: 3-posteljni apartma 16DEM, 4-posteljni 20DEM, 5-posteljni 24DEM, 6-posteljni 29DEM dnevno. V dvoposteljnih sobah v hotelih **Tamaris, Luna, Neptun, Diamant, Kristal ali Splendid** s polpenzijsko uslug 15 do 19DEM v tolarški protivrednosti. Predrezervacije sprejema Atris.
- Otok Pag** – apartmajsko naselje v Stari Novalji. Apartma ima dve spalnici, kuhinjo, kopalnico in lastno teraso. Vsak objekt ima svoj parkirni prostor. Desetdnevne izmene od 20. junija do 19. avgusta. Cena 24,5DEM dnevno. Turistična taksa ni vključena.

INFORMACIJSKE PRIJAVE ZA LETNI ODDIH

- Hišice v Močeniški Dragi** pri Opatiji – s tremi in štirimi ležišči v lesenih paviljoni s penzijsko uslug. Sanitarije so skupne v naselju. Naselje obratuje, če je zasedeno z najmanj 40 gosti.
- Prikolice za štiri osebe: v Izoli** – cena 35DEM na dan, **Atomske Toplice** – 35DEM na dan, **Ladin Gaj** pri Umagu – 35DEM na dan, **Mareda** pri Novigradu – 37DEM na dan.
- Apartmenti v Dajli** – za štiri osebe, v celoti opremljeni, cena v juliju in septembru 28DEM, julija in avgusta 34DEM v tolarški protivrednosti. Termini bodo sedemdnevni.

Šola v naravi

- Počitniški dom v Fiesi** – tri- in štiriposteljne sobe, etažne sanitarije, skupni prostori, jedilnica, velika pokrita terasa. Neposredno ob morju. Termini od 8. do 15. junija za 70 oseb, od 1. do 8. junija za 25 oseb. Cena penziona 18DEM v tolarški protivrednosti.
- Počitniško naselje v Savudriji** – do 80 oseb, prosto septembra. Polni penzion približno 17DEM v tolarški protivrednosti. Možnost uporabe športnih objektov in odprtega bazena.

B. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

Lastnike počitniških zmožljivosti, tudi vikend hišic na slovenski obali in v Istri, ki bi želeli ponuditi proste termine. Za čas dopusta vabimo k sodelovanju in trženju na naši Borzi.

D. PRODAMO

- Rabljene počitniške prikolice**: dve prikolici IMV Adria 450 de lux, letnik 1975 s 4 ležišči z baldahinom. Cena 40.000SLT; prikolica IMV Adria special 530/80 za 5 oseb z baldahinom, ena letnik 1980, druga 1981; cena vsake prikolic z opremo je 80.000SLT.
- Bivalni kontejner v Moravskih Toplicah** – primeren za bivanje štirih oseb, v celoti opremljen, z dodatno pokrito teraso, prodamo. Kontejner je bil nameščen v letu 1989 – velikost 15 kvadratnih metrov.
- Počitniško prikolico**: IMV Adria 450q, staro 14 let, baldahin star 3 leta. Cena po dogovoru. Prikolica je v AC Rapoza na Malem Lošinjju.
- Počitniško prikolico**: IMV 500, letnik 1983. Cena po dogovoru.
- Počitniško stanovanje v Barbarigi**: dnevni prostor, spalnica, hodnik, kopalnica, pokrita loggia, zelo ugodno prodamo. Velikost 29 kvadratnih metrov. Cena 1.500.000,00 tolarjev.
- Počitniško garsonjero v Stinici**: bivalni dnevni prostor z vgrajeno kuhinjo, predprostor, kopalnica, balkon – skupaj 25,50 kvadratnih metrov. Informacije na Atrisu.

E. ZAPOSLOTITVE V POČITNIŠKIH ZMOGLJIVOSTIH

Usposobljen upravnik-ekonom se priporoča za zaposlitev po pogodbi za letošnje sezono v Slovenskem Primorju ali Istri.

F. REKREACIJA

Športna rekreacija za vse tiste, ki jo že imajo oziroma bodo pridobili ljubezen do živali. Preizkusite se v ježi toplokrvnih lipicancev. Pot naj vas – ne zgolj slučajno – zanese na Tolminsko. Konjeniški klub je oblikoval posebne programe za začetnike in drzne jahače.

Želimo vam prijetno bivanje, pa kjerkoli ste – Borza sindikalnega turizma.

Direktor borze
Metod Zalar

Svobodni Sindikati Slovenije

So brezskrbne počitnice ob
njem Jadranu le še lep spomin?

Mesarstvo Kmetič Mihael

Trzin, Mengeška 31
61234 Mengeš
Telefon: 061/713-537

Ž. R.: 50120-620-149
05-1305115-3913

PAKETI IZDELKOV	Teža paketa	Cena paketa
I.		
kranjska dom. špilana klob.	ca. 2 kg	4 kg
šunkarica delikatesna	ca. 1 kg	2.287,00 SLT
hrenovke v ovčjem črevu	ca. 0,5 kg	
zaseka	ca. 0,5 kg	
II.		
kranjska dom. špilana klob.	ca. 2 kg	5 kg
pečena panceta	ca. 0,5 kg	2.700,00 SLT
prekajena govedina b. k.	ca. 1 kg	
letna salama	ca. 1,5 kg	
III.		
hrenovke v ovčjem črevu	ca. 0,5 kg	5 kg
kranj. domača klobasa	ca. 2 kg	2.338,00 SLT
posebna salama	ca. 1,2 kg	
tirolska salama	ca. 1,3 kg	
IV.		
kranjska dom. špilana klob.	ca. 1,7 kg	4 kg
posebna salama z zelenjavo	ca. 1,3 kg	1.824,00 SLT
pečena panceta	ca. 0,5 kg	
zaseka	ca. 0,5 kg	
V.		
pariška salama	ca. 1,3 kg	4 kg
kranjska dom. špilana klob.	ca. 1,2 kg	2.122,00 SLT
pečena panceta	ca. 0,5 kg	
prekajena govedina b. k.	ca. 1 kg	
VI.		
domače pečenice	ca. 1,5 kg	5 kg
kranjska domača špil. klob.	ca. 2 kg	2.834,80 SLT
šunkarica delikatesna	ca. 1 kg	
zaseka	ca. 0,5 kg	

SVEŽA JUNETINA

paket sveže junetine
extra kvalitete
(stegno, pleče, šimb., bočnik,
rebra, kosti brezplačno)

15 kg 6.547,00 SLT

SVEŽA SVINJINA

sveže svinjsko, milanski rez
(stegno s karejem)

ca. 15–20 kg 538,10 SLT/kg

sveže svinjske polovice

(brez vsega)

ca. 25–30 kg 454,80 SLT/kg

SVEŽE PIŠČANČJE MESO

piščanci za raženj

bedra

prsi in bedra

krila

15 kg 4.965,00 SLT

15 kg 6.358,00 SLT

15 kg 6.358,00 SLT

15 kg 4.885,00 SLT

PLAČILNI POGOJI:

Plačljivo v dveh obrokih:

- I. obrok z gotovino ali s čekom takoj
- II. obrok s čekom – 30 dni od dobave blaga
- I. obrok s peto kopijo virmana
- II. obrok akceptni nalog ali virman 30 dni

Cene veljajo na dan naročila, dostava od 1–10 dni!

Kakovost je zagotovljena!

Mesto dobave po dogovoru!

OB MORJE IN TUDI
OB POČITNICE

Res je, da živimo v neprijetnem času in da se težko prebijamo iz meseca v mesec. Poleg tega pa je tudi res, da je pred nami poletje. To je čas, ko se pošteno oddahnemo, pozabimo na težave in gremo vsaj za nekaj dni na počitnice. Ponavadi na morje. Na morje?

Ja, vsaj doslej je bilo tako, da je zelo veliko Slovencev preživelo del svojega dopusta kje na morju. Na obalah Istre, na Cresu, Krku, Lošinjju ali kje pod Biokovim na rajskih plažah sončne Makarske. Si bomo letošnje poletje znova privoščili to zaslužen ugodje? Nas spet čaka brezskrbno sanjarjenje in čofotanje v sinjem Jadranu?

Metod Zalar, direktor Atrisa oziroma borze sindikalnega turizma napoveduje, da letos večina Slovencev ne bo videla morja. Včasih je šel

poleti na morje vsak drugi, letos pa si bo to privoščil le vsak tretji Slovenec, meni Metod Zalar. Zakaj? Odgovor je na dlani: ker imamo prazne žepe, ker smo ostali brez morja in v ne malo primerih tudi brez svojih počitniških domov.

Doma pa bodo ostali tudi nekateri od tistih, ki imajo svoje vikende, počitniške prikolice in domove na Hrvaškem. Seveda zato, ker je v sosednji državi vojna in ker smo ljudje pač taki, da nočemo veliko tvegati. Posebno ne po nepotrebnem. Na tisoče lastnikov počitniških prikolic pa je svoje hiške na kolesih že lani preselilo z obale v Slovenijo, kjer sedaj samujejo in čakajo na prijaznejše čase.

Razlogov za to, da nas bo letos večina ob pošten dopust, je zares veliko. Če bi imel človek vsaj poln žep, potlej bi si že kako pomagal.

POT DO BOGASTVA

DELAVSKA HRANILNICA, d.o.o.

Ljubljana, Dalmatinova 4 nudi od 1. 5. 1992 naprej sindikatom društvom, družbenim organizacijam, krajevnim skupnostim, dobrodelnim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam in pri vatnim osebam

nove obrestne mere na revalorizirano osnovo

Revalorizacijska stopnja za maj 1992 znaša 5,1 % mesečno, preračunano na letni nivo 80 %.

Obrestne mere za tolarске depozite so:

	MESEČNE	LETNE
– vezava sredstev na odpoklic	60 %–75 % R	3,0 %–4,0 %
– vezava sredstev nad 1 mesec	R + 1 %–3 %	5,18 %–5,36 %
– vezava sredstev nad 2 meseca	R + 2 %–4 %	5,27 %–5,44 %
– vezava sredstev nad 3 mesece	R + 4 %–5 %	5,44 %–5,53 %
– na 12 mesecev	R + 8 %	5,78 %

Posebna ugodnost za privatne osebe:

obrestna mera do 10 dni	R	5,1 %	80 %
obrestna mera do 30 dni	R + 5 %	5,53 %	89 %

Za vezavo sredstev od 30 do 90 dni:

– do 50.000,00 SLT	R + 6 %	5,61 %	91 %
– od 50.000,00 SLT do 100.000,00 SLT	R + 7 %	5,69 %	93 %
– nad 100.001,00 SLT	R + 8 %	5,78 %	94 %

KREDITNA PONUDBA

– Kratkoročni krediti privatnim osebam	R + 18 %	6,51 %	112,4 %
– Kratkoročni krediti privatnim osebam v višini 300 % od vezanih sredstev, polog se obrestuje s	R + 15 %	6,35 %	107 %
– Kratkoročni krediti pravnim in drugim osebam od	60 % R	3,00 %	43 %
	R + 20 %–R + 30 %	6,58 %–7,45 %	116 %–134 %

Kredite lahko dobijo člani, katerih sindikati imajo svoja sredstva vezana v Delavski hranilnici, d.o.o.

– Komisijski krediti pod pogoji, ki jih določijo naročniki.

POHITITE TER VARNO NALOŽITE SVOJ PRIHRANEK ALI PA REŠITE SVOJO POTREBO PO KREDITIH. NAŠE GESLO JE: KAKOVOST SO LJUDJE!

Dodatna pojasnila lahko dobite na sedežu Hranilnice, tel. 061 312-098, 316-881 ali na Agenciji v Trbovljah, tel. 0601 21-092, 22-213.

ponudba pa bo, kakršna pač je. Majhna.

Precej bolj vabljive kot v Sloveniji pa bodo letos cene v Istri. Za udoben bungalov s petimi ležišči bo potrebno odrediti manj kot 1000 tolarjev na dan, polni penzion v hotelu B kategorije pa bo veljal okoli 18 mark, polpenzion še neprimerno manj. Kljub več kot konkurenčnim cenam, pa je vprašanje, koliko turistov se bo pripravljeno odpraviti na počitnice tja, kjer streljajo. Gneče na Jadranu letos gotovo ne bo.

Tistih, ki si bodo na počitnicah lahko pomagali z regresom, ne bo veliko, saj je večina slovenskih podjetij v precejšnjih škripcih in ne premore denarja niti za plače, kaj šele za letni oddih. Posamezniki pa si bodo z regresom lahko veliko privoščili, pa še kaj bodo pospravili v žep. Medtem ko je oziroma bo večina delavcev dobila za počitnice tako malo, da si z regresom ne bo kaj dosti pomagala, si ponekod delijo na glavo tudi po 80 in celo več tisočakov. Blagor jim.

Andrej Ulaga

SVEŽE S TRGA

Mlevski izdelki			
ajdova moka	180–200	solata endivija	80–100
koruzna moka	60–100	solata mehka	100–160
pšenična moka	50–60	špinaca	100–120
		zelena	80
Zelenjava		Sadje	
čebula	50–200	jabolka	60–100
česen	280–360	orehova jedrca	800
fižol v zrnju	80–120	suhe slive	250
krompir	20–30	rozine	300
kumare	100–150		
ohrovt	100–150	Jajca	8–12
paradižnik	180–200		
radič	100–200	Med	280–380

Slabi trgovci

Kakovost storitve ali izdelka še ne zagotavlja poslovnega uspeha. Vse kar želimo uspešno vnovčiti, moramo znati tudi ponuditi ter prodati. In to slednje, namreč dobro prodajati, postaja bo vse večji konkurenci na vseh področjih prava umetnost.

Kaj pomaga, denimo, če ima hotel v svoji kuhinji še tako imenitne mojstre, pa nekateri niso sposobni navdušiti gostov za svoje kulinarične specialitete. Ves trud v kuhinji je zaman, če vez med njo in gosti ni vredna počenega groša. In nekako tako je tudi z drugimi stvarmi, ki jih hočemo oziroma moramo spraviti v denar. Znani Walter Wolf, ki je svoj smisel za poslovnost potrdil tudi s svojimi cigaretami, se je odločil, da bo vrsto let vlagal ves dobiček od omenjene dejavnosti izključno v reklamo. Že ve zakaj. Nedvomno zato, da bo po njegovih cigaretah seglo še več kadilcev in da bo zaslužek še večji.

Pri nas smo na propagandnem področju še vedno bolj šolarčki kot mojstri. V turizmu, na primer, kjer imamo kaj ponuditi, tudi v primerjavi s turistično zelo razvitimi deželami, še danes ne vemo, kako bi predstavili svojo deželo ter komu in kako bi prodajali tisto, kar premoremo. Prej, ko smo živeli še v Jugoslaviji in pod komando Beograda, smo se nenehno zgovarjali na Turistično zvezo Jugoslavije in zvezno ministrstvo, da v tem pogledu ne storita nič pametnega. In res nista. Toda sedaj, ko tutorstva ni več in smo samostojni, ni prav nič bolje. Po svoje še slabše. Tisti, ki so odgovorni za turistično gospodarstvo in žetev od te dejavnosti, se nikakor ne morejo sporazumeti za skupno, usklajeno in učinkovito promocijo slovenske turistične ponudbe. Brez te pa je tako, kot je bilo pred leti. Slabo.

Tako se je Slovenija na letošnjem sedemnajstem svetovnem salonu turizma v Parizu predstavila med 750 razstavljalci dokaj klavarno. Na 16 kvadratnih metrih je bilo nekaj obledelih fotografij, obiskovalci salona pa niso mogli videti niti zemljevida naše države. Ker ga ni bilo. Pa tudi cen ni bilo, če izzamemo tiste, ki veljajo za Portorož. Tako so se mnogi interesenti za počitnice v Sloveniji morali zadovoljiti z obljubo, da bodo potrebno turistično dokumentacijo prejeli po pošti. Slaba reklama, mar ne?

Ministrstvo za turizem in gostinstvo je slovenski javnosti sicer povedalo, da načrtno obveščanje tujega trga poteka vse od novembra lanskega leta in da se turistično gospodarstvo predstavlja na mednarodnih borzah in sejnih. Res, bili smo povsod, v Londonu, Utrechtu, Stuttgartu, na Dunaju, v Berlinu, Münchnu in Parizu. Skratka, udeležili smo se takorekoč vseh pomembnih sejmov in borz, pa vendar so rezultati teh naložb, kot zagotavljajo predstavniki turističnega gospodarstva, nezadostni.

Predvsem zato, ker tovrstno propagando še vedno močno podcenjujemo, ker ne znamo združiti svojih moči in z roko v roki nastopiti na zahtevnem mednarodnem turističnem tržišču. Tako zamujamo številne priložnosti in možnosti, da bi privabili tuje goste in vnovčili marsikaj, kar premoremo in česar konkurenčne dežele nimajo. Škoda, ko pa denar za razvoj (in obstoj) tako krvavo potrebujemo, kot bržčas še nikoli doslej. Mar stiska še ni dovolj velika, da bi pričeli delati drugače, bolj v svojo korist?

Andrej Ulaga

ROJAKI PRIHAJAJO...

... v Koper

Od vseh mogočih zamisli o razvoju Luke Koper in zaledja je, kot kaže, najbolj resna ideja avstralskega poslovnega slovenskega rodu Jožeta Zrima. Pavel Marc, samostojni svetovalec v Luki, nam je povedal, da v Kopru pričakujejo proti koncu maja delegacijo poslovnih iz Avstralije, da bi konkretnije pretresli začetno zamisel o brezcarinski coni, kjer naj bi nastal poslovno trgovski center, ki bi se kasneje razvil v borzno središče za nekatere vrste blaga. Zanimanje za to trgovsko lukko je sicer veliko tudi v Srednji Evropi, od koder so poslovneži prihajali celo s takimi zamislimi, da bi brezcarinsko cono raztegnili od Kopra do Sežane. Toda najdlje je dosedaj »prikorakal« Jože Zrim z zamisljo, da bi v konzorciju za razvoj luke in zaledja združili interese in denar več kakor 200 podjetij iz Avstralije in Daljnega vzhoda. Zrim računa tudi na podporo zahodnoavstralske vlade (sam je doma v Perthu). Luka Koper bi se tako imenitno udrila v mednarodnih prometnih tokovih, pridobila bi vsa obala (v Piranu, na primer, bi gradili luksuzen poslovni hotel in vrsto drugih objektov). Do takrat pa kolektivu seveda preostane, glede na sedanje razmere, boj za preživetje.

... v Lendavo

V Sloveniji se že dalj časa govori o ponudbi kanadsko-francosko-arabskega bančnega konzorcija, za katerim naj bi stal rojak iz Kanade Walter Wolf. S tremi milijoni dolarjev naj bi zgradili avtocesto med Ko-

prom in Lendavo, naftovod med Koprino in Lendavo ter rafinerijo z zmogljivostjo tri do štiri milijone ton predelane nafte na leto.

»Dogovori z gospodom Wolфом in sodelavci so tehtni in resni,« pravi direktor Rafinerije Lendava Miloš Ošlaj. »Razvoj je za nas nujen, saj s sedanji zmogljivostmi, 650 tisoč tonami predelane nafte, ne moremo biti konkurenčni, zlasti ker imamo tudi zastarele naprave. Zmogljivosti moramo povečati in začeti izdelovati

nekatero nove izdelke, denimo neosvinčeni bencin. Obdržati želimo petrokemijo, le metanola se ne izplača izdelovati, ker je surovina dražja od izdelka. Žal imamo pri dogovorih s tujimi investitorji velike probleme zaradi neresnosti nekaterih naših predstavnikov. Dotok svežega kapitala je odvisen tudi od tega, ali je država sposobna in pripravljena tujim investitorjem dati koncesije pri črpalnikih, motelih in podobnem.«

M. T. in B. R.

NOVO - NOVO - NOVO - NOVO - NOVO

Stane Uhan:

PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI

Kritika in zasnova

- Kam greš, strateška gospodarska usmeritev
- Statistični podatki
- Groba predvidevanja
- Izkusnje
- Kritična raven
- Evropske cene in balkanske plače
- Izhodiščni osebni dohodki
- Kaj ve in misli vlada

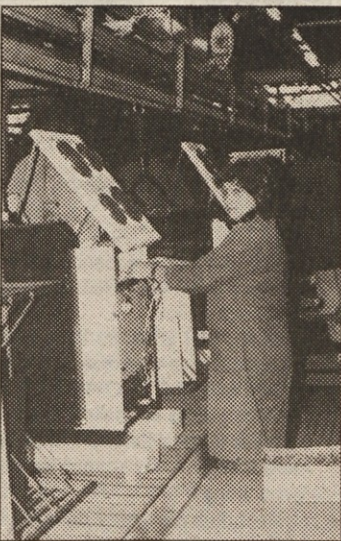
- Načrtovanje najnižje osnovne plače
- Opredelitev osnovne
- Obupne razmere
- Cena delovne sile navzdol ni več gibljiva
- Konkretni predlogi
- Pomembne podrobnosti
- Razmerja za bolj zahtevna dela
- Podcenjeno znanje
- Najvišje plače

Nekaj primerov bruto zneskov za izhodiščne OD po kolektivni pogodbi. Cena 400,00 SLT. Knjiga je izšla v založbi (ČZP) Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, kamor lahko pošljete tudi naročila.
Telefoni: (061) 321-255, 110-033, 311-956, 313-942.

DEVIZNI PRESEŽEK 100 MILIJONOV DOLARJEV

najmanj boleč način za zaposlene.

Rezultati uresničevanja programa preventivne sanacije so se že pokazali v poslovanju leta 1991, čeprav ne gre prezreti tega, da je tudi Gorenje Gospodinjinski aparati izgubilo del nekdanjega jugoslovanskega trga. (Za primerjavo: še pred dvema

letoma so v nekdanji Jugoslaviji prodali na mesec okrog 50.000 velikih gospodinjinskih aparatov, zdaj pa jih samo še med 5.000 in 10.000.) Lansko poslovno leto so zaključili pozitivno (neto dobiček je znašal nekaj manj kot 32 milijonov tolarjev), pomembno pa je, da so iz lastnih virov namenili za naložbe v opremo in orodja skoraj 13 milijonov DEM (oziroma 2,4 odstotka dosežene prodaje).

Na uspešno preventivno zdravljenje Gorenja Gospodinjinski aparati pa je pomembno vplivalo nenehno povečevanje izvoza na najzahtevnejše tuje trge. Leto 1990 je to največje Gorenjevo podjetje prodalo na tuje za 203 milijone dolarjev izdelkov, lani se je vrednost izvoza povzpela na več kot 214 milijonov dolarjev, letos pa bodo z izvozom iztržili, kot načrtujejo, že 231,5 milijona dolarjev. Gorenje Gospodinjinski aparati dobi vsako leto več za svoje izdelke, prav tako pa ne gre prezreti, da pospešeno osvajajo tudi nove trge. Pred leti so bili novi trgi v skupnem izvozu udeleženi

z 1,5%, zdaj pa predstavljajo že 5% skupnega izvoza. Pri tem kar 75% vseh velikih gospodinjinskih aparatov prodajo na trge Zahodne Evrope.

Gorenjevi veliki gospodinjinski aparati so ekološko čisti in uga-jajo. V Gorenju Gospodinjinski aparati zanesljivo sledijo konkurenci, seveda pa so in še bodo potrebna nova vlaganja. V obdobju 1992-1995 bi morali tako osvajanje novih izdelkov in posodabljanje tehnologije vložiti kar 185 milijonov DEM. Samo letos naj bi za to porabili okrog 37 milijonov DEM (ali 4,5% celotne prodaje).

In še podatek, ki dokazuje, da Gorenje Gospodinjinski aparati zagotovo sodijo med matično jato slovenskih izvoznikov: letošnji devizni presežek tega gorenjevega podjetja bo najmanj 100 milijonov dolarjev!

M. L.

 Svobodni Sindikati Slovenije

BUTIČNI POSLI Z BIVŠO JUGOSLAVIJO

Bolj ko se krepki poslovanje s preostankom bivše Jugoslavije, bolj se komercialisti v slovenskih podjetjih ukvarjajo s posli, ki jih niso vajeni. Tako tekstilna tovarna prodaja vino, živilsko predelovalno podjetje golfe, kooperanti v kovinsko predelovalni industriji baker za potrebe elektroindustrije in tako naprej. Zmeda je nastala zaradi prekinjenega plačilnega prometa med bivšimi jugoslovanskimi republikami in zaradi zelo visoke inflacije v državah, nastalih iz bivše Jugoslavije (z izjemo Slovenije).

Podoben pojavu smo bili pred časom priče tudi v sami Sloveniji, ko so podjetja medsebojne dolgovne poravnava tudi z izdelki. Toda zdaj gre za prazgodovinsko naravno menjavo iz zgoraj omenjenih praktičnih razlogov, med katerima je visoka inflacija najpomembnejša. V Gospodarski zbornici so nam povedali, da podjetja praktično vse posle opravijo

z menjavo blaga za blago, če je možno, za reprodukcijski material, v devetih desetinah pa za kakršnokoli blago. Poseben problem, poleg neurejenega plačilnega prometa in blokiranja trgovanja s strani politike, je dejstvo, da so slovenska podjetja večji upniki kot dolžniki, kar je posebej izrazito v menjavi s Hrvaško. Ker gospodarski tokovi z drugimi »jugoslovanskimi« državami ponovno oživljajo šele zdaj, zadnjih nekaj tednov, z njimi ni presežkov kot s Hrvaško, saj se menja blago za blago, »sekire za ovce«. Nerodno je le to, da je treba dvakrat prodajati. Najprej svoje izdelke, nato pa še blago, ki ga je dal namesto denarja kupec. In to pogosto ni lahko, zato v Sloveniji nastajajo neformalne grupacije, ki organizirajo izmenjavo izdelkov, zlasti reprodukcijskega materiala, med zainteresiranimi. In zato je kot smo slišali neuradno, češ govori se tako,

da je v Sloveniji zdaj kablov že za triletno porabo.

Povprašali smo v nekaterih podjetjih, kako trgujejo z bivšo Jugoslavijo. Jože Stanič, direktor Gorenja Gospodinjinski aparati je potrdil vse naše prejšnje navedbe in dodal, da so v normalnih časih na mesec prodali v bivši Jugoslaviji za 20 do 24 milijonov DEM izdelkov, zdaj pa kvečjemu 10 do 15 odstotkov tega.

Tatjana Nastran, direktorica LTH, pa nam je povedala, da so posli z Jugoslavijo zdaj butični posli. Se pravi: za vsak posamični posel je treba preračunati, kaj bo prinesel, in ga skleniti ali ne. Prodaja je upadla na petino siceršnje, toda ko se bo začela obnova, zlasti turističnih zmogljivosti...

Za staro terjatev smo prisiljeni vzeti kakršnokoli blago, in to po ceni, ki jo postavi naš dolжник. Na novo izdelkov ne dajemo več na kredit,

ampak za takojšnje plačilo ali za drugo blago. To nam povzroča težave, saj je Beti prevelika za samo slovenski trg. Če želimo zadržati staro jugoslovansko tržišče, se mora komerciala usposobiti tudi za prodajo umetnih gnojil, železa, vina, cementa, lesa, živil itd.

Tako je v glasilu tovarne Beti, »Vezilu«, zapisal Nikola Podrebrac. Vodja Betine trgovine Jože Geršič, pa je za isto glasilo povedal, da je tovarniška trgovina polna sokov, vina, živil, čevljev, otroških torb, kalkulatorjev. Nerodno pri tem je, da hočejo dolžniki hrvaške ali jugo dinarje obračunavati po enaki pariteti s tolarjem. Zato stane steklenica vina tovarno Beti 410 tolarjev, koliko bo zanjo lahko v resnici iztržila, pa je seveda drugo vprašanje.

Ne glede na vse težave pa je najpomembnejše, da posli tečejo.

B. R.

Rekli so

Kako bo Slovenija v prihodnje reševala svoje gospodarske zagate? Z izkoriščanjem razvojnih prednosti v primerjavi z razvitim svetom in v primerjavi z državami bivše Jugoslavije ter Vzhodne Evrope. O tem, katere so te prednosti, povzemamo dvoje mnenj, obe iz revije GV. O prednostih Slovenije, ki bi lahko zamikale partnerje iz razvitega sveta, je govoril dr. Andrej Kumar, direktor Centra za zunanjo trgovino pri GZS ter svetovalec predsednika vlade dr. Drnovška za ekonomske odnose s tujino.

»Če se omejim na praktično plat

poslovanja,« je dejal, »menim, da morajo naša podjetja svoje akcije in vizije povezati z naslednjo mislijo, ki jo je izrekel morda najuspešnejši podjetnik na svetu John D. Rockefeller – prijateljstvo, ki temelji na dobrih poslih, je trdnjše od poslov, ki temelje na prijateljstvu. V skladu s to mislijo menim, da naša podjetja lahko svoje poznavanje trgov in podjetij iz nekdanje Jugoslavije, z območja srednje in vzhodne Evrope izredno dobro poslovno vnovčijo. Evropska podjetja, predvsem pa tista iz Amerike, Japonske, celo Južne Koreje in od drugod skoraj panično iščejo primerne partnerje za prodor na trge naštetih območij. Pri partnerjih iščejo poznavanje trgov, poznavanje podjetij, resno poslovno in jasno poslovno vizijo. Večino tega lahko slovenska podjetja

ponudijo. Tovrstna ponudba pa bo učinkovita le, če bo usklajena, organizirana in celovita, kot je bilo v primeru Singapura in Irse.«

O tem, kako se izmota iz zadreg jugotrga, pa podpredsednik GZ Dagmar Šuster meni takole: »Razbitje takšnega trga, kot je bil jugoslovanski, ima svojo ceno. Iluzija je, če nekdo misli, da je ne bo plačal. Toda ne bo največ plačeval tisti, ki bo ekonomsko največ izgubil, pač pa tisti, ki bo gospodarske probleme najslabše – na novo – reševal. Slovenija je prva zaslutita in začutila napake ter slabosti in tudi zdaj še malce prednjači. Torej imamo vse možnosti, da jo lahko tudi tokrat, z dobrimi prijem, najmanj slabo odnesemo.«

Spodbudno, ni kaj.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o).

..... izvod(ov) knjige PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI.

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku

2. Kot individualni naročnik bom plačal po povzetju

Datum

Žig

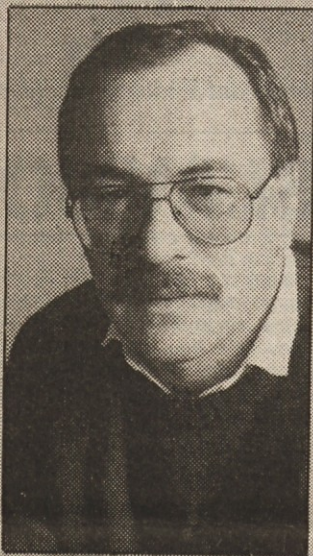
Podpis naročnika

NOVO - NOVO - NOVO - NOVO - NOVO

Nova, nekateri jo imenujejo prehodna, vlada začenja z nič-kaj obetavno popotnico: z več kot 150 tisoč socialno ogroženimi ljudmi, ali povedano naravnost, reveži. Kako se bo tega lotila? Načrti novih ministrov, kolikor so jih izdali na »zaslišanjih« pred parlamentarnimi odbori, ne obetajo korenitejših posegov v izvore te za državo sramotne številke. Tam se je bolj govorilo o velikih projektih, lastninjenju, denacionalizaciji, razvetu turizma, kmetijstva... Skoraj nič pa o tem, koliko novih delovnih mest bodo ti prinesli, ali o tem, če bodo v doglednem času, denimo ene generacije, zaustavili stalno padanje realnih plač in s tem življenjske ravni. Če pa so že kaj takega omenjali, so bili skrajno previdni. Od njih, ki so do nominacij za nove ministre prišli z ostro kritiko Peterletove vlade, bi pričakovali več odločnosti, predvsem pa najave konkretnih potez, ki bi razmere ne le ublažile, pač pa se lotile pravih izvorov za gospodarsko agonijo, ki jo doživljamo.

Njena prikladna ilustracija so podatki iz informacije o socialnih razmerah v Sloveniji, ki jo je še stara vlada končno pripravila kot podlago za razpravo v skupščini. Zadnji uradni statistični podatek, da je bilo februarja letos na zavodih za zaposlovanje prijavljenih 95210 nezaposlenih ljudi, sam po sebi ne pove veliko, razen morda tega, da vlada nima ravno ažurnih podatkov. Toda če vemo, da jih polovica od teh pripada mladi generaciji, ki se ji doba čakanja na delo razteguje že na več kot tri leta, perspektive pa še vedno ni videti, potem vse skupaj dobi veliko večjo težo, kot jo kažejo

Revščina

Jože Pogajen

bolj ali manj vjudne fraze ministrskih kandidatov. Druga polovica pomeni skoraj petdest tisoč družin, katerih otroci si ne morejo privoščiti malice v šoli, da o drugih stvarih ne govorimo. Podatki kažejo, da smo se v tem pogledu vrnili v sedemdeseta leta, zlasti je kritično v srednjih šolah, ugotavlja ministrstvo za delo. In naprej, citiram: »Zaradi poslabšanja socialno ekonomskih razmer se pri študentih povečuje pljučna tuberkuloza, opaža se podhranjenost otrok, vse več je kronično bolnih otrok, otrok z različnimi motnjami.« Če k temu prištejemo več kot stošestdeset tisoč delavcev v podjetjih, ki jih čaka stečaj (spet uradni podatek), potem čez petdeset tisoč upoko-jencev, ki imajo tako

majhne penzije, da so prisiljeni zaprositi za socialni dodatek za golo preživetje, potem res ni nobenega razloga za optimizem pred jesenskimi volitvami (če seveda takrat sploh bodo).

Ne trdim, da ni nekaj šibkih znakov, ki kažejo na rahlo zaustavljanje strmega padanja, toda ti se morajo šele potrditi v številkah na nekoliko daljši rok. Zato ni nobene podlage, da se nova opozicija, imenujmo jo desna, konstruktivna, neupravičena ali kakor koli drugače, gre proceduralne igrice, katerih namen je očiten: ostati še kakšen dan dlje na oblasti, čeprav so bili Peterle in njegovi ministri z izglasovano nezaupnico razrešeni. Vsaj v javnih anketah ljudje podpirajo spremembo na vladnem krmilu predvsem zato, ker menijo, da je Peterle napravil preveč napak oziroma ni ukrepal (tudi) na gospodarskem področju, da bi stotisoči ne padli v brezno revščine. Namesto da bi nova opozicija novi vladi stalno stala za vratom in jo opozarjala na te številke, raje užaljeno prestavlja vejice v veljavnih in neveljavnih poslovnih, ki odločajo o usodi tega ali onega konkretnega imena v vladni ekipi.

Glede na to, kako je »zasliševala« ministrske kandidate, bi prej pomislili, da ji gre le za ohranitev v teh dveh letih pridobljenih privilegijev. To pa ne daje preveč upanja, da se bo z novo vlado in novo opozicijo zares tudi kaj premaknilo na bolje za večino ljudi. Edino upanje, ki še ostaja, so le nove volitve.

OBRATNA AMBULANTA

Prim. doc.
dr. Anton Prijatelj

Kaj človeku pomeni delo

Delo lahko človeku pomeni:

1. DOHODEK. Tega človek potrebuje za vzdrževanje sebe in svoje družine.
2. POLOŽAJ. Delo pomeni status na zaposlitveni lestvici. Pomeni tudi status v širšem pomenu, v smislu dostojanstva, sposobnosti ali odvisnosti.
3. AKTIVNOST. Človek pri delu sprošča telesno in duševno energijo, daje mu priložnost za osveščano ravnanje in ustvarjanje.
4. NAČIN, KAKO PREBIJE SVOJ ČAS. Delo zavzema pomemben del človekovega časa.
5. SOCIALNI STIK IN PRILAGODLJIVOST ČLOVEKU IN DRUŽBI. Večina zaposlitvev je v družbenem okviru.
6. SPECIFIČNE ČLOVEKOVE POTREBE. Zaposlitev je izraz človekovih specifičnih potreb in sposobnosti.

Do takih ugotovitev je prišel prof. dr. Lev Milčinski po Gallagherju. Akademik prof. dr. Anton Trstenjak pa govori o petih različnih lastnostih delovne vloge:

1. Delo daje človeku v delovni vlogi plačilo v zameno za njegove storitve.
2. Delo zahteva od človeka porabo njegove telesne in duševne moči in energije.
3. Delo človeku omogoča, da prispeva k produkciji dobrin in storitev.
4. Delo človeku omogoča in od njega zahteva, da stopi v družbeno (socialno) sodelovanje (interakcijo) z drugimi osebami.
5. Delo določa (vsaj delno) tudi človekovo (socialno) mesto v svetu. Oba avtorja imata podobni razdelitvi, kaj delo pomeni človeku. Kako se bo človek počutil na delu, je odvisno od treh dejavnikov:
 - narave dela,
 - človekovih osebnostnih značilnosti,
 - družbenega ozračja.

Odnos do dela se lahko razvije v dve skrajnosti: BEG V DELO, kjer človek poskuša odpravljati svoje težave, zlasti nevrotike, s povečanim delom, večjo delovno aktivnostjo ali večjo intenzivnostjo dela.

BEG PRED DELOM je bil že zgodovinsko pogojen, saj so se imenitnejši sloji srednjega ali starega veka delu izogibali in so delali samo sužnji in tlačani. Sicer pa še danes mnogi beže pred delom zaradi osebnega lagodnejšega življenja.

Danes govorijo tudi že o patološkem nagnjenju do dela, ki so ga krstili za »workaholizem«. Razdelili so ga v tri skupine:

Prva skupina je sestavljena iz ljudi, ki mnogo delajo, zlasti če si postavijo tak cilj, ki zahteva mnogo dela. Ko ta cilj dosežejo, tudi njihova prizadevnost izhlapi.

V drugi skupini so tisti, ki delajo preveč in več kot imajo moči. Ti ljudje to počno zato, da bi pozabili na svoje osebne stiske ali pa odpravili kak svoj problem. Ljudje v tretji skupini so pravi obsedenci, ki garajo zaradi neke notranje prisile.

Društvo za vrednotenje dela Slovenije

prireja VII. posvetovanje pod naslovom

PLAČILO ZA DELO ALI – IN ZA PREŽIVETJE

Uvodna referata bosta imela ministrica za delo Jožica PUHAR in strokovnjak za kolektivne pogodbe iz Italije Marcello ALBONELLO

Drugi dan posvetovanja bo namenjen temi

ŽIVLJENJE TEČE...

Piše:
Mag. Aleksej Cvetko

Nadomestila zaradi manjše plače na drugem ustreznem delu

Delovni invalid II. ali III. kategorije invalidnosti, ki na podlagi priznane pravice do zaposlitve ali do poklicne rehabilitacije opravlja preostali delovni zmožnosti ustrezno delo, ima pravico do nadomestila zaradi manjše plače na drugem ustreznem delu.

Kot pri ostalih nadomestilih je tudi pri tem nadomestilu odmera opravljena z upoštevanjem pokojninske osnove. Nadomestilo je namreč enako razliki med pokojninsko osnovo, od katere bi se delovnemu invalidu odmerila invalidska pokojnina v času razporeditve delovnega invalida na drugo ustrezno delo, in plačo, določeno ob razporeditvi delovnega invalida na drugo delo v individualni pogodbi, sklenjeni za to delo. Zavarovancem, ki so zavarovani iz naslova opravljanja osebnega samostojnega dela, kmetom, lastnikom zasebnih podjetij in zavodov ter vrhunskim športnikom in šahistom, se nadomestilo, če postanejo invalidi, odmeri v višini razlike med pokojninsko osnovo, od katere bi se jim odmerila invalidska pokojnina ob nastopu zaposlitve na drugem ustreznem delu, in osnovo, za katero so bili zavarovani ob nastanku invalidnosti, s tem da se le-ta za odmero nadomestila upošteva najmanj v znesku najnižje pokojninske osnove.

V primerjavi s staro zakonsko ureditvijo lahko mirno ugotovimo, da opisana ureditev instituta nadomestila zaradi manjše plače na drugem ustreznem delu pomeni velik korak naprej. Zakonodajalec je namreč sledil sugestijam, da naj se kot osnova za odmero tega nadomestila upošteva pokojninska osnova in ne več plača v zadnjem letu pred nastankom invalidnosti, ni pa še upošteval predloga, naj se nadomestilo odmerja tudi v skladu z odstotkom zmanjšanja delovne zmožnosti zavarovanca. Šele ta rešitev pa bi bila taka, da odmera nadomestila ne bi bila odvisna od različnih, lahko čisto subjektivnih vplivov, delovni invalid pa bi bil dejansko motiviran za opravljanje dela, ki ga glede na svoje zdravstveno stanje zmora. Seveda pa bi bilo za tako odmero nadomestila potrebno dopolniti sedanjo definicijo invalidnosti.

V zvezi s priznano poklicno rehabilitacijo ima delovni invalid pravico do nadomestila plače za čas čakanja na poklicno rehabilitacijo in za čas poklicne rehabilitacije. Osnova za odmero nadomestil je pokojninska osnova, od katere bi se delovnemu invalidu odmerila invalidska pokojnina na dan nastanka invalidnosti.

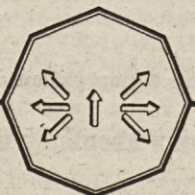
Delovnim invalidom, ki so obvezno zavarovani, razen tistim, ki so tako zavarovani za primer brezposelnosti, za čas opravljanja javnih del v skladu s predpisi o zaposlovanju za primer brezposelnosti, in tistim, ki med prestajanjem kazni delajo s polnim delovnim časom, se odmeri nadomestilo za čas čakanja na poklicno rehabilitacijo v višini 80 odstotkov osnove, za čas poklicne rehabilitacije pa v višini 100 odstotkov osnove. Delovnemu invalidu, zavarovanemu za posebne primere zavarovanja, se odmeri nadomestilo za čas čakanja na poklicno rehabilitacijo v višini 50 odstotkov osnove, za čas poklicne rehabilitacije pa v višini 80 odstotkov osnove. Če se delovni invalid usposablja ob delu in prejema plačo, nima pravice do denarnega nadomestila v zvezi s pravico do poklicne rehabilitacije, čeprav si je pridobil pravico do rehabilitacije.

PLAČNI SISTEM KOT OSNOVA ZA SOCIALNI PAKT

Na njem bodo sodelovali predstavniki vseh pogajalcev – sindikatov, zbornice, vlade.

Vabimo predstavnike podjetij, zavodov in pogajalcev (KP dejavnosti) na posvet, kjer bi lahko tvorno sooblikovali zlasti tisti del dogovora (socialnega pakta), ki se nanaša na izpolnjevanje določil tarifnega dela kolektivnih pogodb.

Posvetovanje bo na Bledu 20. in 21. maja. Podrobne informacije dobite pri Društvu po telefonu (064) 216-682

KAZIPOT CEN

Ta teden ostajajo cene enake kot prejšnji teden. Nič neprijetno presenetljivega in razburilivega torej. Vsaj tako ne, kot je bilo v sredo v italijanskem parlamentu. Pa naj še kdo reče, da Italijani niso temperamentni. Sicer pa pustimo ob strani parlamentarne zdrave in poglejmo, kje, koliko in kako boste lahko prihranili ta konec tedna, ko se boste odpravili po velikih nakupih.

V Maximarketu in v Emoni na Hubadovi lahko kupite Emonino posebno salamo po reklamni ceni, ki je kar za 140 tolarjev nižja od običajne prodajne cene. Pri kilogramu sladkorja lahko prihranite do 20 tolarjev, če ga kupite v Delikatesi na Dunajski ali v Maximarketu. Še vedno so zelo velike razlike v ceni pralnega praška, ki je najcenejši v Mercatorju na Slovenčevi (652,90 tolarja). Po reklamni ceni pa lahko kupite tudi Fructalov pomarančni sirup v Emoni na Hubadovi, in sicer za 148,80 tolarja.

Tolikookrat. Pozdravlja vas v upanju, da bodo cene še nekaj časa »ostale mirne«. Pa nasvidenje!

BLAGO/TRGOVINA	Maxi-market	Super-market	Nama	Blagov. Bežigrad	Mercator Slovenč.	Emona Cigalec.	Mercator Titova	Emona Hubad.	Kašča	Sončnica	Fortis	Forum
OLJE – 1 l, steklenica Cekin-rastlinsko	127,80	–	141,40	138,80	126,60	127,80	141,40	127,80	–	–	–	–
KIS – 1 l, PVC Šampionka-vinski	126,00	131,10	–	122,50	126,00	131,10	–	–	–	–	–	–
SLADKOR – 1 kg TSO Ormož-kristal	70,60	89,70	78,60	89,70	74,80	89,70	70,00	89,70	76,00	75,50	–	–
SOL – 1 kg, morska Droga-mleta	44,70	44,70	51,00	55,90	44,90	50,60	–	44,70	45,00	49,40	45,00	44,90
MOKA – 1 kg Mlinotest-tip 500	35,80	35,80	35,80	35,80	53,90	–	–	35,80	–	36,60	–	35,80
SALAMA – 1 kg MIZ Emona-posebna	324,00	467,90	490,40	467,90	–	467,90	–	324,00	–	–	–	–
SADNI SIRUP – 1 l Fructal	205,20	–	–	187,10	214,10	–	–	148,80	–	197,60	192,60	198,90
MLEKO – 1 l, PVC LM-3,2%	40,50	40,40	–	40,04	40,40	40,40	40,04	40,00	40,40	40,50	40,40	–
ŠPAGETI – 0,5 kg Mlinotest	88,20	64,30	82,00	–	66,80	–	–	64,30	–	–	–	–
PRALNI PRAŠEK Henkel-Persil	778,40	778,40	811,50	791,60	652,90	778,40	778,40	778,40	–	791,00	–	834,00

BRSKANJE PO SOCIALNEM DNU

Več kot 150.000 prebivalcev Slovenije živi v težkih socialnih in materialnih razmerah. Upokojenci niso všteti. Toliko uradno priznava ministrica za delo Jožica Puhar. Če k temu številu prištejemo še najmanj enako število od njih odvisnih, se približamo 15 odstotkom prebivalstva Sloveije, ki so socialno ogroženi. Na ministrstvu za delo pa skušajo socialno stisko delavcev polepšati z oceno, da položaj ni »zavidljiv«.

Socialna slika se je še najbolj poslabšala v tistem delu slovenskega gospodarstva, ki ga pestijo likvidnostne težave, izguba trgov in neustrezni programi. To neposredno vpliva na povečanje števila brezposelnih ter splošno pomanjkanje sredstev za vodenje programov na področju zaposlovanja in socialne varnosti.

Po podatkih, ki so jih zbrali na ministrstvu za delo, je bilo konec decembra 1991 v Sloveniji brezposelnih 92.000 oseb, stopnja brezposelnosti pa je merila 10,1 odstotka. V povprečju je lani brezposelnost naraščala za kakšnih 3.000 oseb na mesec. Januarja letos je dosegla številko 94.000, konec februarja pa je bilo vseh iskalcev zaposlitve že 96.000, po oceni konec aprila pa že prek 100.000 brezposelnih.

Povprečno mesečno število prejemnikov denarnega nadomestila v lanskem letu je bilo 19.000, denarno pomoč je v povprečju prejelo 11.000 brezposelnih oseb, dodatek za vzdrževane družinske člane pa je dobivalo 24 odstotkov vseh prejemnikov denarnih nadomestil in denarnih pomoči. Delež povprečnega števila upravičencev do denar-

cih, vendar to še ne prinaša bistvenih sprememb.

Decembra lani je bilo že 6.374 brezposelnih, ki so čakali na zaposlitev nad tri leta, pri čemer niso upoštevani mladi, ki iščejo prvo zaposlitev in nimajo nikakršnih pravic iz zavarovanja za primer brezposelnosti.

V prvem primeru gre za starejše ljudi, ki se še ne morejo upokojiti, ponovno zaposliti pa tudi ne. Jožica Puhar sicer meni, da bo treba zanje pripraviti razne zaposlitvene programe in prekvalifikacije, a v glavnem gre za obljube, od katerih ni moč živeti. Besedjenje, da je treba v prvi vrsti

realni padec plač v primerjavi z letom poprej kar 48 odstotkov.

Realno padanje plač se nadaljuje tudi letos. Glede na povprečje lanskega leta so bile januarske plače realno nižje za 16,6 februarjske pa za 19,4 odstotka.

Slovenska vlada je sklenila, da je od 1. maja dalje zadržana plača 18.500 tolarjev bruto oziroma 11.700 neto. Za primerjavo povejmo, da so bili minimalni mesečni stroški za tričlansko družino aprila 34.670 tolarjev, za štiričlan-

Najbolj zgovorni so podatki o likvidnosti podjetij. V povprečju je leta 1990 imelo več kot pet dni zapored blokirane žiro račune 342 podjetij s področja gospodarstva. V letu 1991 je povprečje znašalo okoli 700 takšnih podjetij, v decembru pa jih je bilo že 1.070 s 146.356 zaposlenimi. V januarju in februarju se je njihovo število še povečalo, skupaj v gospodarstvu in negospodarstvu jih je bilo v februarju 1.153, s skupaj 166.265 zaposlenimi!

Število prejemnikov družbeno denarnih pomoči socialnega varstva

Prejemniki	1981	1986	1987	1988	1989	1990	1991
1. Edini vir	4.210	2.576	2.347	2.226	2.040	1.893	1.856
2. Dopolnilni vir	8.550	6.613	6.317	5.985	6.647	5.100	4.636
3. Začasne pomoči*	848	1.049	1.146	1.327	1.704	1.848	4.711
4. Enkratne pomoči*	9.109	11.843	9.984	8.429	10.246	21.860	28.397
5. Rejnine	2.190	2.144	2.007	1.937	1.880	1.883	1.846
6. Otroci v zavodih za usposabljanje	4.518	2.542	2.270	2.611	2.401	2.619	2.767
7. Odrasli v socialnih zavodih	9.237	11.360	11.635	11.882	12.075	12.188	12.266
8. Pravice po zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih*	4.509	4.835	4.939	5.148	5.303	5.409	5.428

nega nadomestila in denarne pomoči med brezposelnostjo je lani dosegel 40, predlani 30 odstotkov.

Polovica brezposelnih brez pomoči

Rast števila upravičencev do tovrstnih izplačil se nadaljuje tudi letos. V januarju je denarno nadomestilo prejelo malo 28.000, denarno pomoč pa skoraj 15.000 brezposelnih oseb oziroma 45,7 odstotka iskalcev zaposlitve. Kako živi preostalih 54,3 odstotka brezposelnih – ne ve nihče. Najlaže je reči, da si bržčas pomagajo s svojo ekonomijo oziroma s tistim znanim pregovorom »Pomagaj si sam in bog ti bo pomagal.«

Žal tudi ni podatkov, koliko je delavcev, ki bodo letos izgubili pravico do nadomestil ali denarnih pomoči. Znano je le, da se najkasneje po preteku treh let mnogi med njimi pridružijo brezposelnim, ki ne prejemajo nobenih denarnih pomoči. Povpraševanje po delovni sili je lani nenehno upadalo, rahlo povečalo se je šele v letošnjih prvih dveh mese-

ustvariti pogoje za boljše gospodarjenje, ne zaleže več.

In kakšne zaposlitvene možnosti so imeli lani brezposelni? V javna dela jih je bilo vključenih 1.248, v programe priprav na zaposlitev, vključno s sofinanciranjem pripravništva, preko 19.000, v okviru javnega razpisa za sofinanciranje novih delovnih mest je našlo zaposlitev prek 2.000 brezposelnih. Vsega skupaj je bilo torej v razne programe vključenih 24.500 brezposelnih oseb. Vendar bo politika aktivnega zaposlovanja dosegla svoj pravi namen šele takrat, ko bomo odpirali takšna delovna mesta, ki bodo prinašala dobiček.

Kar 35.000 delavcev z zadržano plačo

Seveda pa niso ogroženi le brezposelni. Veliki večini delavcev kroji socialni položaj gibanje plač, ki mu rastoča gospodarska kriza ne prizanaša. Realne plače so bile lani v povprečju za 15 odstotkov nižje kot leto poprej. Slabšo sliko kažejo decembrski realni osebni dohodki, saj je dosegel

RAK ZARADI SLUŽBE

Podatki so neusmiljeni. Onkološki inštitut v Ljubljani ugotavlja, da v Sloveniji vsako leto zbolijo za rakom 6000 ljudi. 35.000 se jih letno zaradi te bolezni zdravi in 40000 jih umre. Tri četrtine rakastih obolenj je posledica okolja, v katerem ljudje žive. Tudi delovno okolje povzroča raka.

Slovensko zdravstvo žal nima evidence, katere rakaste obolenja na Slovenskem so poklicna, se pravi posledica daljše izpostavitve rakotvornim snovem na delovnem mestu. Zdravniki preprosto ne dobijo podatkov o tovrstni izpostavitvenosti delavca na delovnem mestu. Pa tudi naša industrija velikokrat ne ve, da so snovi, s katerimi delavci delajo, rakotvorne.

Kljub temu je za leto 1990 znano, da je bil kar v 60 odstotkih primerov vzrok poklicne bolezni stik delavca z nevarno snovjo pri delu. Od tega v 38 odstotkih primerov stik s karcinogeno snovjo. Odstotek se vsako leto povečuje. Gre za snovi, kot so azbest, formaldehid, bitumen, premogov katran, prah bukovega in hrastovega lesa, rozenovih, nikljevih, kromovih, kobaltovih, kadmijevih spojin itd.

Zaradi nepoznavanja nevarnosti prizadeti delavci pri delu niso učinkovito zaščiteni, in posledica je poklicni rak. Svetovne izkušnje kažejo, kaj je treba storiti za učinkovito preprečevanje: poskrbeti za ažurne sezname karcinogenih snovi, omejiti uporabo karcinogenih snovi ali jih nadomestiti z manj nevarnimi ter upoštevati ukrepe varstva pri delu.

Vse to seveda lahko pripravi le stroka, ki pozna nevarnosti posameznih snovi in ve, kako delavca pred nevarnostmi strokovno zaščititi. Glavna republiška inšpektorica za delo, dipl. ing. Alenka Oblak-Lukač je v Sloveniji prav

PRETRGAN DIALOG V ZDRAVSTVU

Ali se v zdravstvu spet pripravljajo na stavko? »Na naše predloge ni nobenih odzivov. Dogovori o uresničevanju kolektivne pogodbe, ki so bili z vlado doseženi še med lansko stavko, se ne uresničujejo,« je ogorčena Nevenka Lekše, sekretarka sindikata zdravstva in socialnega skrbstva. Ze takrat so se namreč dogovorili, da bosta obe strani, se pravi sindikat in ministrstvo za zdravstvo nadaljevali pogajanja o dopolnitvi tarifnega dela kolektivne pogodbe. A dialog med zdravstvom in vlado ni nikoli zares polno zaživel, zdaj pa je celo pretrgan.

V sindikatu so pripravili svoj predlog tarifnega dela pogodbe in ga posredovali ministrstvu že v mesecu decembru, ponovno pa so ga ponudili novo izvoljenemu ministru v januarju. Na pobudo sindikata ni bilo nikakršnega odgovora, kljub temu, da kolektivna pogodba podpisnike zadržuje, da morajo odgovoriti v 30 dneh. Zato so sindikati, združeni v zdravstvu, dali pobudo za presojo prek arbitražnega sveta, da bi tako razrešili sporne točke.

Ministrstvo je v začetku maja odgovorilo, da še ni razlogov za poseg arbitraže, da bi jo morali odložiti. Ministrstvo meni, da je treba počakati na postopke posebnega odbora za tolmačenje, pomirjanje in arbitražno v zvezi s splošno kolektivno pogodbo za negospodarstvo. »Zanimivo je, da nam v tem svojem dopisu predlagajo, naj se še naprej pogajamo, za kar se v sindikatih vseskozi zavzemamo,« pravi Nevenka Lekše. »Mi si pogajanj samo želimo. Stavka je zadnje sredstvo. Vedno smo sindikati tisti, ki predlagamo spremembe. Zakaj pa v ministrstvu ne pripravijo enkrat predloga sprememb kolektivne pogodbe, namesto da vedno čakajo na predlog sindikatov!«

Zapleti se vrstijo. Dogovor o izhodiščih za oblikovanje programov in njihovih cen v rpubliki, ki so ga sedmega maja med drugim podpisali tudi ministrstvo za zdravstvo, zdravstvena zavarovalnica in zdravniška zbornica, so v navzkrižju s kolektivno pogodbo. Sindikati ni o tem dogovoru nihče obvestil, kaj šele da bi jih vprašal za mnenje, čeprav gre za dogovor o ceni dela, ki je vgrajena v cene storitev.

V sindikatu so ogorčeni, da je celo ministrstvo, ki je podpisalo kolektivno pogodbo, zdaj podpisalo dogovor, ki v bistvu ne upošteva kolektivne pogodbe, saj se izhodiščne plače ne oblikujejo po kolektivni pogodbi, ampak se sklicujejo na izhodišča, ki jih bo vlada s tem v zvezi sprejemala vsak mesec.

Tudi zdravniška zbornica je padla na sprejemnem izpitu, saj je celo prva podpisala omenjeni dogovor, čeprav je znano, kakšne so po kolektivni pogodbi zahteve sindikatov v zdravstvu glede plač, še posebej sindikata zdravnikov – Fidesa. Gre kratkoma za začasno razveljavitev kolektivne pogodbe v delu, ki govori o plačah.

Vse to pomeni, da je uresničevanje panožne kolektivne pogodbe s področja zdravstva in socialnega skrbstva v slepi ulici. Zdravstveni in socialni delavci zdaj že štiri mesece ne dobivajo osebnih dohodkov tako, kot so se prvotno dogovorili. Kolektivne pogodba je sicer podpisana, a vlada kolektivne pogodbe, pogajanja o dopolnitvah kolektivne pogodbe še niso stekla, vendar ne po krivdi sindikatov.

Kako v tem trenutku zaščititi interese delavcev v zdravstvu in socialnem skrbstvu, če vlada ne upošteva stališč sindikata? Zato je treba odgovor na vprašanje, ali bo v zdravstvu stavka ali ne, iskati v pripravljenosti vlade oziroma ustreznega ministrstva na dialog s sindikati, ne pa v samovoljnih odločitvah.

M. F.

gotovo ena največjih poznavalcev nevarnih snovi. Odkar je prevzela to delovno mesto, si prizadeva pripraviti sodobne pravilnike o varstvu delavcev na delovnem mestu. K skrbi za varno delo želi pritegniti tudi sindikate!

Gotovo je v osnutku pravilnika o varstvu pri delu s karcinogenimi snovmi, ki ga je dipl. ing. Alenka Oblak-Lukač poslala v oceno sindikatom, veliko njenega strokovnega znanja in zagnanosti.

Osnutek tega pravilnika določa varstvene ukrepe za zaščito delavcev in okolja pred nevarnostjo poklicnega raka pri proizvodnji in uporabi karcinogenih snovi, pri regeneraciji (reciklaciji), uničevanju odpadkov, skladiščenju, pretakanju in prodaji teh snovi, določa kriterije za razporeditev in označevanje karcinogenih snovi, ki se dajejo v promet, obveznost prijave in omejitve, obveznost uporabe nadomestnih snovi, obveznosti ugotavljanja in presoje

koncentracij karcinogenih snovi v delovnem območju, omejitve dela, vsebuje določbe o delu na domu, obliki uporabe, varnostnih ukrepih pri čiščenju, vzdrževanju in pri delu v laboratorijih, določa obveznosti v zvezi s preventivnimi pregledi delavcev, podatke, ki jih mora vsebovati evidenca za posamezne delavce, ki ravna s karcinogenimi snovmi, higienski režim, omejitve uporabe nekaterih karcinogenih snovi, ki so določene v direktivah Evropske skupnosti, seznane in razvrstitve karcinogenih snovi ter tehnične smernice za dovoljene koncentracije tistih karcinogenih snovi v delovnem ozračju, katerih uporabe v gospodarstvu zaenkrat še ne moremo izključiti in ne zagotoviti take tehnologije, ki izključuje izpostavljenost delavcev tem snovem.

Osnutek pravilnika bo priložnost za oceno, kolikšna je varnost na delovnem mestu v Sloveniji in od česa je ta odvisna. Prav gotovo bodo sindikati hkrati oblikovali svoj pogled, kakšen naj bo naš novi zakon o varstvu pri delu. Slovenija tudi pri skrbi za varno delo, varno delovno in življenjsko okolje ne želi zaostajati za razviti-

Lučka Böhm

Prestopni rok

Predpraznično izglasovanje konstruktivne nezaupnice vladi Lojzeta Peterleta je v politiki sprožilo prestopni rok.

Čeprav smo že mnogokrat slišali, kako naš parlament z bananami ni nič nenavadnega in neevropskega, je množično prestopanje ljudi iz stranke v stranko, kot ga doživljamo te dni, po svojem obsegu nenormalno za normalne evropske demokracije.

Prestopajo strankarski prvaki, ki so stranko izgubili ali drugi mogočniki, ki bi stranko radi osvojili. Kot da bi alpinisti kar tako lahko plesali z vrha na vrh, ne da bi vmes morali navzdol, ali kot da je med našimi strankami en sam greben, ki je navidezno razbrazdan, v resnici pa lahko prehodimo.

Morda ta primerjava šepa in gre v resnici samo za izrazito skrb za narodov blagor, kombinirano z različnimi ugodnostmi obla-

sti, zato je v njej treba ostati. Zaradi narodovega blagra seveda!

Pri nas je očitno katastrofa, če se parlamentarna koalicija spremeni ali preoblikuje, saj smo že pozabili, da so šle stranke na volitve z na las ali kot jajce jajcu podobnimi programi in različno velikimi in osmrtajenimi golidami gnojnice, namenjene diskreditiranju drugačnosti.

Danes le redki volilci vedo, kdo in kako zastopa njihove interese, stikov z njimi ni. Svoje izvoljence lahko navadni smrtniki gledamo predvsem kot televizijske svetniške podobice.

Moj predlog je, da javno uvedemo prestopni rok in določimo ceno ali pa rečemo, da nas zadeva v resnici ne zanima in se ukvarjamo z drugimi, pomembnejšimi stvarmi.

Milan Bratec

Regres na šolah – kaplja čez rob

Člani območnega sindikata delavcev v vzgoji in izobraževanju v Pomurju so ogorčeni nad počasnim in neučinkovitim razreševanjem perečih težav v šolstvu in drugih zavodih. To preprosto pomeni, da jim je prekipelo zaradi najbolj banalne stvari na svetu, pri kateri se vse začne in konča, zaradi denarja. Motijo jih prenizke plače, zadnja kaplja pa so neenakomerna izplačila regresov za letni dopust.

Sindikati so poskusili vse možne poti dogovarjanja in postopke za uveljavitev pravic iz kolektivne pogodbe, a brez uspeha. Zato predsednica odbora SVIRD (Sindikat vzgoje in izobraževanja in raziskovalne dejavnosti) za Pomurje

Suzana Horvath poziva vse delavce v vzgoji in izobraževanju, naj maja sodelujejo v celodnevni stavki. Z njo naj bi si pridobili pravice, ki jim jih njihov minister ni znal ali ni hotel, kot sami poudarjajo, priboriti.

Delavci zahtevajo dosledno izvajanje kolektivne pogodbe za gospodarstvo, ki je v veljavi že od lanskega oktobra, nadalje odpravo 20-odstotnega zaostajanja izhodiščnih plač za gospodarstvo ter poračun plač od lanskega oktobra do letošnjega aprila.

V pozivu k stavki so opozorili tudi na dodatno obremenjenost učiteljev s povečanjem učne obveznosti, za kar pa so

premalo plačani. Ob vseh finančnih zadregah, ki jim kratijo spanje, pa je še regres. Delavci v šolstvu zahtevajo izplačilo regresa za letni dopust po kolektivni pogodbi kot trinajsto plačo in ne v višini najnižje zajamčene plače. Za ilustracijo: učitelji osnovnih šol v Gornji Radgoni so bili ogorčeni, ko so izvedeli, da so si delavci občinske uprave razdelili regres v višini približno 24.000 tolarjev, dobili pa so informacijo, da bodo regres na šolah izplačevali šele 10. junija in še to v višini zajamčene OD. V Ljutomerski občini so na šolah in v vrtcih dobili približno 14.000 tolarjev regresa, v Murski Soboti šole nič (objavljeno je do sredine

maja) in vrtci po približno 24.000 tolarjev. V Lendavi so na šolah izplačali približno 15 tisočakov regresa in 24 v vrtcih.

Vse kaže, da zaradi neurejenih razmer šolniki in vzgojitelji ne razmišljajo o pričakovanih počitnicah, pač pa vse bolj o stavki.

Milena Tuboľ

NOVO – NOVO – NOVO – NOVO – NOVO – NOVO – NOVO

Jože Smole:

DNEVNIK TITOVEGA SEKRETARJA

JOŽE SMOLE je za osebnega sekretarja Josipa Broza prišel iz novinarskih vrst. Vse niti Titovih stikov so bile v njegovih rokah. Obšla sta ga le ARMADA in KOS.

- Willy Brandt – nemški krediti ali vojna odškodnina
- Gadafi je pustil Tita čakati dve uri
- Kdo je sesuval Staneta Kavčiča
- Hlače je nosila Jovanka
- Zakaj Stane Kavčič ni hotel v jugoslovanski politični vrh

Cena knjige v prednaročilu je 420 SLT. Knjiga bo izšla v založbi ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, kamor tudi pošljite naročila. Telefoni: (061) 321-255, 110-033, 311-956, 313-294

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o) izvod(ov) knjige Dnevnik Titovega sekretarja

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna številka, kraj:

Ime in priimek naročnika:

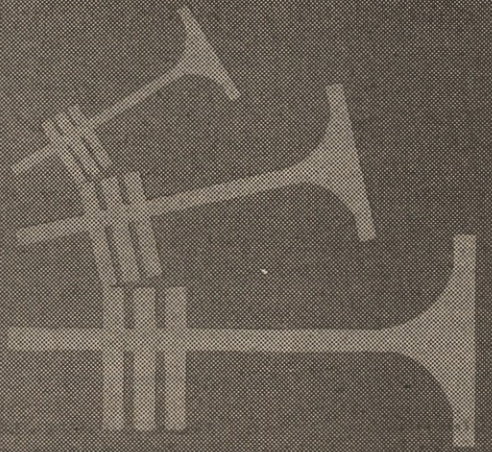
1. Račun bomo plačali v zakonitem roku
2. Kot individualni naročnik bom plačal po povzetju

Kraj in datum Žig Podpis naročnika

ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE

ZVEZA SLOVENSKEGA GODB Z OBMOČNIMI ZDRUŽENJI IN SOORGANIZATORJI

XIII. tekmovanje slovenskih pihalnih orkestrrov v III. težavnostni stopnji v koncertnem programu

Pihalni orkestri se predstavljajo

Da bi spodbudili dejavnost slovenskih pihalnih orkestrrov in orkestrrov iz zamejstva ter jo hkrati programsko obogatili in popestrili, sta Zveza kulturnih organizacij Slovenije in Zveza slovenskih godb organizirali XIII. tekmovanje slovenskih pihalnih orkestrrov v tretji težavnostni stopnji v koncertnem programu.

Tekmovanje bo v petih slovenskih krajih, in sicer: v soboto, 16. maja na osnovni šoli Louisa Adamiča v Grosuplju, v nedeljo, 17. maja v Domu kulture v Ormožu, v soboto, 23. maja v Domu kulture v Novem mestu, v nedeljo, 24. maja v Domu kulture v Trebnjem in v soboto, 30. maja v Narodnem domu v Logatcu.

Tekmovalni orkestri bodo morali izvesti tri skladbe, od katerih je ena predpisana. Ocenjevala jih bo tričlanska strokovna žirija. Na osnovi ocene žirije bodo sodelujoči orkestri za tekmovalni nastop lahko prejeli zlato, srebrno in bronasto listino ali priznanje za sodelovanje na tekmovanju.

Tekmovanje bo gotovo pomenilo pomembno spodbudo za dvig kakovostne ravni pihalnih orkestrrov, med katerimi imajo nekateri že več kot stoletno tradicijo, drugi pa so se z glasbo spoprijeli šele pred kratkim.

I. Ž.

Marjan Bradač:

Aforizmi

Najboljši napovedovalec usode je še vedno – plačilna lista.

Jed je najokusnejša, kadar se zajema – s proračunsko žlico.

Že cena toaletnega papirja dokazuje, da imamo gospodarstvo – »na kahli«.

Razpok v gospodarstvu ni možno zakrpati – s »političnim cementom«.

Odgovorni so tako dolgo streljali koze, da je za boj proti inflaciji – zmanjkalo municije.

Najpogostejše želijo levji delež tisti, katerih odgovornost je – v znaku device.

Kadar politiki obljubljajo gradove v oblakih, vedi, da boš dobil samo oblake.

Slovenci se ne bi bali za obstoj, če bi se otroci rojevali tako pogosto – kot politične stranke.

Predvolilni boji pogosto pomenijo »kondicijski trening« za beg pred odgovornostjo.

Mnogi govorniki so kot pudlica, ki misli, da bo z lajanjem – postala volčjak.

Na »sončni strani Alp« vlada za delavca – »večni sončni mrki«.

Delavec je največji revež takrat, kadar misli – z možgani politika.

Gospodarstvo je kot neurje – birokratski oblaki, toča izgub, poplava praznih besed in utapljanje v dolgovi.

DE časopis slovenskih delavcev

• Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942.

• DE – časopis slovenskih delavcev, je glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije

- Izdaja ČZP Enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 479
- Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat, telefon 313-942, 311-956
- Namestnik glavnega urednika: Franček Kavčič, telefon 311-956, 313-942
- Odgovorni urednik: Ciril Brajer, telefon 116-163, 311-956, 313-942
- Časopis urejajo: Andrej Agnič (Sindikalni zaupniki) Sašo Bernardi (fotografija), Brane Bombač (oblikovalec), Marija Franceškin (Zivljenjska razpota), Ivo Kuljač (Ravbarkomanda, Najpomembnejša stran), Damjan Križnik (Kažipot), Robert Peklar (novinar), Boris Rugelj (Na trznem preprihu), Sonja Seljak (lektorica), Andrej Ulaga (Na trznem preprihu), Igor Zitnik (Razum in srce) in Jožica Anžel (tajnica), telefon 313-942, 311-956
- Naročnina: 321-255
- Posamezna številka DE stane 70 tolarjev
- Žiro račun: 50101-603-46834
- Tisk: Tiskarna ljudske pravice, Kopitarjeva 6, Ljubljana
- Časopisni svet: Mira Videčnik, Alojz Omejc, Ciril Urek, Edo Kavčič, Jernej Jeršan, Dušan Semolič

V EVROPI SO GOZDOVI V DRŽAVNIH ROKAH

Slovenska cerkev se ne meni za sodobne trende v svetu; v nasprotju s papeževo poslanico o poslanstvu duhovniškega poklica zahteva vrnitev gozdov, ki jih je nekoč že prodala avstrijski državi!

V Evropi po kateri se tako radi zgledujemo, čedalje več gozdov prehaja – in je že prešlo – v državne roke, zlasti zaradi pomena, ki ga ima za človeštvo gozd. Proces pri nas pa gre v nasprotni smeri: Cerkev jih želi, zahteva v svojo lastniško varstvo. In koliko, kod vse?

Ljubljanska nadškofija je imela pred vojno nekaj več kot 21 tisoč ha gozdov, veliko nerodovitnih zemljišč, planinskih pašnikov in tudi kamnitih zemljišč, tako da so ji vsega skupaj – po odločbi o denacionalizaciji – odvzeli 37.600 ha površin, od tega 21.000 ha gozdov. Največ jih je na območju Gorenjske oziroma Gozdnega gospodarstva Bled, drugi kompleks je na območju GG Nazarje, tretje območje pa je na Dolenjskem, ki delno sodi pod GG Brežice, deloma pa pod GG Novo mesto, kjer pa gre le za manjše celote. V Triglavskem narodnem parku (84.800 hektarov) naj bi Cerkev tako dobila skoraj 25 odstotkov površine. Gre za gozdove okrog Bohinjskega jezera, na Komni in v dolini sedmih Triglavskih jezer. Koliko finančnih koristi bo imela Cerkev od teh gozdov, pa je veliko vprašanje. V Triglavskem narodnem parku je izkoriščanje lastnine omejeno, to pa pomeni, da je v teh gozdovih možno delati le z mehanizacijo, ki je okolju primerna, ta pa je zelo draga. V osrednjem delu parka pa tako ali tako velja prepoved spreminjanja oblike površja. Izjema so le planinski objekti, ki jih lahko gradijo na tem območju. (Cerkev že gradi kapelico na Kredarici in kapelico na Pokljuki.)

Več kot od vračila Triglavskega naravnega parka v svoje roke pa si Cerkev obeta od vrnitve gozdov, ki jih zdaj upravljajo gozdna gospodarstva, pr. od Gozdnega gospodarstva Bled, ki obsega 18.000 hektarjev gozdov, od tega 16.000 ha nekdanih cerkvenih. Cerkev je s tem GG 2. marca letos že podpisala pogodbo, po kateri bo GG Bled opravljalo vsa dela v gozdovih, do katerih je po zakonu o denacionalizaciji upravičena Cerkev – to pa je kar 92 odstotkov vseh blejskih gozdov. S podpisom pogodbe jim je na Bledu uspelo obdržati

vseh 250 delavcev. Cerkev bo prevzela vse obveznosti posesti do države, davek na katastrski dohodek in druge dajatve, za to pa prejema 40 odstotkov vrednosti lesa, to je ostanka od prodajne cene, če GG odračuna svoje stroške. Po mnenju cerkvenih krogov naj bi to znašalo okrog 350.000 dolarjev letnega dohodka.

Na »svoje« čakajo tudi grofje, delavce čaka le cesta...

Gozdno gospodarstvo Nazarje se o vračilu 8950 ha nekdanih cerkvenih od skupno 16.800 ha gozdov, ki jih upravlja, s Cerkvijo še ni pogovorilo, sečnje lesa pa jim Cerkev ne dovoli. Direktor

pa bomo zbrali 40.000 podpisov in zahtevali referendum o zakonu o denacionalizaciji z vprašanjem: Ali ste za to, da se v naravi vrača premoženje veleposestnikom, vključno z nadškofijo kot največjim veleposestnikom?»

Tudi Gozdno gospodarstvo Brežice močno skrbi, kam z delavci, če bodo morali gozdove (2.700 ha od 16.000 ha vseh) vrniti Cerkvi. Že moratorij, zakon o denacionalizaciji in odloki o sečnji so jih prisilili, da so odpustili 120 delavcev. Če pa bo zakon o denacionalizaciji uresničen do konca, bodo morali odpustiti še tretjino zaposlenih.

Kot vse kaže, gozdarji kljub vsemu ne nameravajo na razplet dogodkov čakati križem

so bile ceste zgrajene z denarjem od prodaje lesa, pridobljenega v njihovem gozdu, po drugi strani pa trdijo, da so ceste na tem območju uporabljali še v druge, ne samo gozdarske namene. Medtem ko potekajo različni postopki v zvezi z denacionalizacijo, pa so slovenski gozdomi prepuščeni brez zakonju in ljudem, ki v njih na svojo roko sekajo vse povprek (brez dovoljenj in mimo davkarije). Zaradi moratorija na sečnjo v delih družbenih gozdov, ki naj bi jih vrnili bivšim lastnikom (141.000 hektarov), so gozdna gospodarstva tudi prenehala vlagati v gozdove. Na ministrstvu za kmetijstvo so ob koncu letošnjega januarja sprejeli odlok, po katerem naj bi

»Šumijo gozdovi naši...«

Milan Cajner je – za Mladino – celo izrecno poudaril: – Krepitev veleposesti ni v interesu tako majhne države. Nobe-nega razloga ni, da bi se pojavili še vsi drugi veleposestniki (Auerspergi, Turni...), za kar naj bi si v zadnjem času zelo prizadevali. Če je bila suverenost dosežena zato, da bo naše najdragocenejše bogastvo, kot so gozdovi in zemlja, prišlo v roke veleposestnikov, če je to nacionalni interes, potem imam pač napačno mnenje o suverenosti. **Naredili bomo vse, da bi v skupščini po legalni poti spremenili zakon o denacionalizaciji. Če ne bo šlo drugače, bomo s 5000 volilci izrabili državljansko iniciativo: če niti to ne bo uspelo,**

Milan Cajner, direktor GG Nazarje: »Naredili bomo vse, da bi v skupščini po legalni poti spremenili zakon o denacionalizaciji. Če ne bo šlo drugače, bomo s 5000 volilci izrabili državljansko iniciativo. Če niti to ne bo uspelo, bomo zbrali 40.000 podpisov in zahtevali referendum o zakonu o denacionalizaciji z vprašanjem: »Ali ste za to, da se v naravi vrača premoženje veleposestnikom, vključno z nadškofijo kot največjim veleposestnikom?«

rok: storili bodo vse, da se spremenijo sporni štirinajsti člen zakona o denacionalizaciji. V nasprotnem primeru pa se zna zgoditi, da bo poleg blejskega otoka, simbola slovenskega turizma, naroda in dežele nasploh, prešel v roke Cerkve še – Triglav, zemljišče, ki ga je Aljaž odkupil od dovške občine in ga podaril Slovenskemu planinskemu društvu z željo, da bi Triglav tujcem ubranil v smislu društvenega ustanovnega gesla »Ohraniti slovensko lice slovenskim goram«.

Če ni mačke v hiši, miši plešejo...

Spore med gozdnimi gospodarstvi in nekdajnimi ter bodočimi lastniki gozda povzročajo tudi odškodnine za vložena sredstva. Po zakonu o denacionalizaciji ima vsak sedanji upravitelj pravico do uveljavljanja večvrednosti nepremičnine, ki naj bi jo vrnili upravičencu. V primeru gozdov je večvrednost cestno omrežje, ki je bilo zgrajeno v zadnjih petdesetih letih. Gozda cest naj bi bila pred vojno v cerkvenih gozdovih približno 7 metrov na hektar, sedaj pa je cest 17, na nekaterih območjih pa celo 27 metrov, in to seveda pomeni povečanje vrednosti gozda. V ljubljanski nadškofiji ne soglašajo s predlogi gozdarjev, da bi morali to večvrednost plačati; zdi se jim logično, da

s temi gozdovi do vrnitve normalno gospodarili. Odlok je bil sprejet januarja, vendar je veljal samo dober mesec, zatem pa ga je vlada – na pritisk javnosti in bodočih lastnikov – spremenila, tako da je sečnja dovoljena samo, če je tako dogovorjeno z bodočim lastnikom.

Bistvena razlika med zakonom, ki ga vlada pripravljala, in med veljavnim zakonom o gozdovih je, da so zdaj za vse, kar se dogaja v gozdovih, odgovorna gozdna gospodarstva – skupaj z lastniki gozda. Po novem zakonu pa bo lastnik neposredno odgovoren za gospodarjenje z gozdom. Druga razlika pa se tiče sredstev, namenjenih za vlaganja v gozdove, ki so zdaj zakonsko predpisana in ne smejo biti manjša od 13 odstotkov vrednosti lesa, po novem pa bo lastnik pristojen, da določena dela opravlja sam: država bo interviral samo, če bo ogrožena njena razvojna politika glede gozdov.

Naj bo zakon takšen ali drugačen, imel bo torej kar nekaj slabih stranskih učinkov. V sodobnih državah je gozd v državni pristojnosti in ne v zasebni ali cerkveni. Zemlja pa mora biti čim bolj obdelana. Zato ni prav, da bi cerkev postala veleposestnik. S tem bi se spremenilo tudi bistvo cerkve, njenega poslanstva. Nihče bi ne bil »proti«, če bi cerkev dobila odškodninski delež, kar bi ji omogo-

Sindikati in privatizacija

Vse kaže, da preprosto ni drugega izhoda, kot da že v najkrajšem možnem (proceduralnem) času slovenska skupščina končno sprejme tolikanj sporni zakon o privatizaciji podjetij. Jasno, prav tisti kompromisni predlog, pod katerega so se podpisali Janko Deželak, Emil Milan Pintar in Mile Šetinc. Zdi se, da je bojazen nekaterih (krščanskodemokratskih) krogov, da bi nova vlada utegnila »mutiti« s sprejemom zakona, iz trte izvita. Prav nasprotno: v Drnovškovem osebem (političnem) interesu je, da se ta zakon sprejme čimprej, saj je to temelj za nadaljnje konsistentne gospodarske poteze vlade.

Utegne se zgoditi nekaj drugega. Kot zdaj kažejo stvari, zakon modelsko za nikogar od (relevantnejših) političnih dejavnikov ni več sporen. Zna pa se zaplesti glede postavk oziroma konkretnih števil. Tu nastopi barantanje, na kar bi morali biti še zlasti pozorni sindikati. Kaj hočem reči? Predvsem to, da tokrat ne pridejo več v poštev sindikalne manifestacije širših razsežnosti, ki bi v temelju rušile predloženo kompromisno zakonsko inacijo, ampak predvsem kooperativne sindikalne zahteve v smeri večjih popustov in večjih odstotkov delnic v prid delavcem.

Pričakovati je, da bo sedanja vlada glede na njeno barvo in sestavo bolj nagnjena k rešitvam odplačne privatizacije, ki jih je predvideval prvotni Mencingerjev osnutek. In narobe: K večji zastojski delitvi bodo težile stranke nove opozicije (krščanski demokrati, narodni demokrati, ljudska stranka, liberalci...), da bi na tak način onemogočile koncentracijo družbene lastnine v rokah »rdečih« menedžerjev.

V takšnem položaju bi morali imeti (vsi) sindikati pred očmi predvsem interes svojega članstva, kar pomeni, da bi v pogajanjih morali v hipu pozabiti na stara zaveznitva in podpirati tiste, ki bodo neposredno ali posredno zahtevali večji privatizacijski kos za delavce.

To je nekaj. Druga smer sindikalnega delovanja pa bi morale biti zahteve po priznanju privatizacijskih delavskih deležev iz naslova razlik med izplačanimi plačami in tistimi, ki delavcem pripadajo po podpisani splošni oziroma panožnih kolektivnih pogodbah. Sindikati teh razlik ne bi smeli uveljavljati pri možnosti 20-odstotnega odkupa internih delnic z zdaj predvidenim 90-odstotnim popustom, temveč v tistih preostalih 40 odstotkih, ki naj bi jih delavci odkupili po metodi delavskega odkupa.

Skratka: sindikati morajo težiti k temu, da bi delavci dobili 20 odstotkov internih delnic s 100-odstotnim popustom, medtem ko naj bi druga dokazljiva upravičenja uveljavljali pri delavskem odkupu. Pri tem je treba pozabiti na stara zaveznitva in se pragmatično povezovati s tistimi, ki bodo pri svojih zahtevah na strani sindikatov. Prav zdaj je čas za politiko v najžlahtnejšem pomenu te besede!

Ivo Kuljaj

čalo vzdrževanje kulturnih objektov. Pri našem stališču ne gre za nikakršen radikalizem, ampak za realno presojo socialnih razmer v Sloveniji. Nasilno menjavanje lastništva vedno pušča hude posledice pri prizadetih lastnikih. To travmo je nosilo na tisoče slovenskih kmetov ves povojni čas. Sedaj se začena obdobje, ko naj bi storjene krivice z nasilnim odvzemom gozdov popravili. Gozdarji podpirajo to družbeno dejanje – vračanje odvzetih gozdov prvotnim lastnikom – kmetom, saj bo s tem dana večja sposobnost obstoja in nadaljnega razvoja slovenskega kmečkega življenja, s tem pa tudi podeželja. Vendar nameni in želja lastnika gozda skoraj nikoli niso v soglasju s cilji širše družbe. Lastnik hoče čimveč sekati; zlasti tisti, ki ni kmet in ki mu niso mar druge koristi gozda.

Slovenija ni Kanada

Preteklost ne bi smela vplivati na perspektivo slovenskih gozdov in gozdarstva. Kakorkoli že – res je, da Slovenija še nikoli ni imela toliko gozdov, kot jih ima danes (priključitev Primorske). Dokaz za to so predvojni podatki. Kam nas vodi »gozdarjenje«, v zasebnih gozdovih, ki ni gospodarjenje z gozdovi, pa nam kažejo dogajanja zadnjih dveh let. V Sibiriji in Kanadi, kjer so nepregledni gozdovi, tisoč hektarjev ne pomeni nič. V majhni Sloveniji, ki je poleg tega še krajinsko zelo spremenljiva in pestra, pa je to lahko že velika površina. Praktičistično gozdarjenje je že v preteklosti oropalo Slovenijo, veliko gozdov. Zato ne dovolimo tega ropanja ponovno. Tudi pod – lastninskim skrbstvom slovenske Cerkve ne!

Vinko Blatnik

Preberite ta teden v slovenskem tedniku

NOVA DOBA

VITOMIR GROS: VLADA JE PADLA, KER NI ZNALA VLADATI

V MARIBORSKI JAVNI KUHINJI LAKOTA NE POZNA SRAMU

SPORI MED JANŠEVIMI VOJAKI

UBIJANJE ZARADI KOŠČKA ZEMLJE

KRAMBERGER HOČE OBLAST

NOVA DOBA JE NAJBOLJŠI ČASOPIS ZA SLABE ČASE. NAJČE-NEJŠI, NAJHITREJŠI IN NEUSMILJEN DO GRABEŽLIVIH NOVOPEČENIH OBLASTNIKOV.

Jesenice: Ulic za sedaj še niso preimenovali. Predlagali pa so preimenovanje petih šol. Zaradi protesta borcev stvar stoji. Odstranjena pa so bila naslednja spominska obeležja: spominska plošča na Aljaževem stolpu na Triglavu, plošča kurirjem na Domu varnosti v Planini pod Golico, plošča Knafliču na Dovjem, zvezda na obeležju kurirjem na Valvazorjevem domu pod Stolom in spomeniku na Zakopu na Mežaklji.

Humoreska

TV bojkot

»Nehal sem plačevati televizijsko naročnino,« je slovesno izjavil tovariš Neposredni proizvajalec raznih strok in nagnil vrček piva.

Bife Bližnja srečanja posebne sorte je onemel ob tej bogokletnosti. Prvi smo pretrgali globoko tišino:

– Kako?

»Tako!« tovariš Neposredni je zgrabil nov vrček piva in si ga spet pogнал po grlu, »dost mam tega sranja.«

– Kaj pa vam ni všeč na naši televiziji? Morda program?

»Tudi program. Ampak ta še ne bi bil tisto najslabše. Najhujše so reklame.«

– Toda televizija mora živeti. Zato so ji reklame nujno potrebne.

»Naj živijo od naročnine. Saj jo pobirajo.«

– To je daleč premalo. Ali se sploh zavdate, kakšni stroški so z opremo, s tehniko, koliko gre za plače televizijcev...

»Ha, zdaj boste rekli, da je naročnina še prenizka, ali ne? Če tako mislite, kar vi plačujte več. Pa četudi bi plačevali še enkrat več, televizija ne bi nehala vrteti reklam.«

– Ampak kaj imate proti reklamam? Tudi druge televizije po svetu imajo reklame.

»Imajo, imajo. Gledam Avstrijo. Reklame so v točno določenem terminu. V Ameriki pa se plača le tisti program, ki je brez reklam. In kako je pri nas? Se spomnite reklame za West? Najprej so nam kazali tistega slinastega dedca. Potem enega pobabljenega. Potem vsakega po dvakrat zapored. Potem obe reklamni združeni v eno, potem združeno reklamo po dvakrat zapored. In to po trikrat, štirikrat na večer. Madona, saj veste, da sem strasten kadilec, ampak prmejduš, da raje ne bom več kadi kot da bi vtaknil v usta cigareto west...«

– Pa saj to je bila menda reklama za žvečilni gumi.

»Dajte no, dajte. Ne pojte mi žalostnih pesmi. Tako trapast pa nisem!«

– Sicer pa reklame za west ni več...

»No, je pa zdaj 3 x 3. Ves večer mi poskakuje en Japonec »nissan micra«, pa en Italijan »bella piu bella«, pa en, ki šteje tolarje, in en, ki pogrkava. Poln kufer jih imam.«

– Ampak dragi moj, našo televizijo, ki je nacionalnega pomena, je vseeno treba od nekod plačevati. Kako bi vi to naredili?

»Veste kaj, če že vrtijo reklame 3 x 3, naj raje kupijo njihove srečke. Če bodo zadeli glavni dobiček, naj se gredo program, če ne, pa naj nehajo. Saj velike škode ne bo.«

Bogo Sajovic

Kopačeva jajca

Janez Kopač, kandidat za ministra za finance, je s svojimi očitki o neracionalni in razsipni organiziranosti slovenskega zdravstva, o kateri čivkajo že vrabci na strehi in za katerega primerjalno plačujemo največ na svetu, požel hudo zamero zdravstvenih krogov. Njihov glavni argument proti Kopaču pa je izrazil dr. Anton Dolenc, češ da zdravstvo glede na sredstva, ki jih dobiva, daje veliko, predvsem po zaslugi dejstva, da je zdravstveno osebje ves čas delovalo na etični pogon. Lepo, le to ni jasno, kako v ta pogon umestiti zveze in poznanstva, plave kuverte in stavke. Bog ne daj, da bi Kopač na lastni koži občutil ta pogovor. Ob jajca bo!

Kacinova plošča

Jelko Kacin, stari in novi minister za informiranje, je ob odkritju spominske plošče Kričacu, radiu Osvobodilne fronte, dejal, da je Kričac, kljub njegovi prosovjetski usmerjenosti in dejstvu, da je vsebino njegovih oddaj krojila KP, Slovincem pomenil nekaj več, in sicer glas upanja nepokor-

jenega naroda. Ker Kacinu očitno ni jasno, da mora biti po neki (spet vse bolj glasni) ideologiji narod pokorjen, mu priporočamo, da gre pogledat, če je omenjeno spominsko obeležje še celo.

Kozinčev udar

Miha Kozinc, uspešni ljubljanski odvetnik in človek, ki je znan po tem, da nikoli nima časa in da se mu vedno nekam mudi, bi kmalu zamudil življenjsko priložnost. Potem pa si je le vzel pet minut časa, se spomnil svojih znamenitih obramb novinarjev Delavske enotnosti v njihovih tiskovnih tožbah (novomeška gradbena in avtomobilska afera, afera z golfi, patološka afera itd.) in postal minister. Kdo pravi, da ne gre za levi udar?

Lavričeva zahteva

Dr. Dušan Lavrič, direktor Iskre Keko iz Žužemberka in novi predsednik upravnega odbora Adrie Caravan, je pred prevzemom te funkcije zahteval, da se Marjana Anžurja izključi iz vseh poslov v Adrii in IMV. Nekoč je Anžur Lavriča izključil iz vseh poslov v Adrii in IMV. Vse se vrača, vse se plača!

Kuli

INAŠ HIŠO
VRNI STANOVANJE!

DEMOS
SEDAJ

INAŠ HIŠO
KUPI STANOVANJE!

VREME

Piše: Andrej Velkavrh

Kot poleti

Sončno vreme gre svojo pot naprej. Zmotila ga je le nevihtna fronta, ki je v ponedeljek zvečer zaropotala čez naše kraje. Ponekod je kar dobro namočilo, saj je padlo okoli 20 litrov dežja na kvadratni meter tal. V večini krajev pa ga je padlo dovolj le za solato in kaleče seme.

Vreme je bilo ob koncu prejšnjega tedna in tudi ob prehodu fronte čisto poletno. Niti sledu zimske umirjenosti ni bilo. Vse v gibanju, dogajanju. Taki prehodi front so pri nas v topli polovici leta pogosti. Značilen je bil tudi razvoj nizkih, kopastih oblakov (poletni oblaki lepega vremena) v hladnejšem zraku v terek čez dan. Ozračje je bilo »oprano«, čisto, vidnost velika. Ob močnem soncu je bila svetloba že kar vsiljiva.

Lepega vremena smo verjetno vsi veseli. Kmetje začenjajo košnjo, drugi pa, kaj ni lepo v naravi, ki nas dobesedno boža, razvaja? Na bogati zeleni barvi se nam spočijejo oči. In staknemo seneni nahod, če smo med tistimi nesrečneži.

Ledeni može letos niso upravičili svojega imena. In prav je tako, saj »če Pankraca sonce peče, sladko vino v klet poteče«. Drugi pregovor sicer pravi, da če Zofija zemlje ne poškropi, potem poleti nimamo kaj prida vremena. Toda mislim, da se bo v dveh, treh mesecih le nabralo toliko lepih dni, da nam ne bo treba samo doma tičati.

Začela je pritiskati vročina. Nad Evropo je nastal močan greben s toplim zrakom v višinah. Takšna lega grebena je lahko zelo stabilna in traja tudi več kot teden dni. Pri tleh je anticiklon, šibki vetrovi. Skratka kot poleti. Do sredine prihodnjega tedna ne bo večjih sprememb. Kaj pa suša?

Šef

Lojze Peterle, šef SKD, je tujim gospodarstvenikom, udeležencem Svetovnega gospodarskega foruma na Bledu, razložil, da gre pri zamenjavi slovenske vlade za levi udar. Še hujša od tega njegovega prostodušnega (strankarskega) mnenja pa je sugestija, naj tujci počakajo s svojimi investicijami vsaj še do volitev, ko bo oblast

spet prevzelo trdno jedro Demosa. Zbeganim tujcem seveda ni bilo jasno, ali se Peterle šali ali se mu fecla. Vsekakor pa jim je done-davni predsednik slovenske vlade s to svojo izjavo veliko povedal o sebi kot tudi to, da je že potekel skrajni rok za njegovo zamenjavo. Za domačo politično rabo pa šef te Peterletove poteze ni mogel uvrstiti nikamor drugam kot v čas druge svetovne vojne, ko so slovenski politični prvaki Peterletovega kova za ceno oblasti in njihove domnevne borbe proti komunistični nevarnosti nacionalni interes zamenjali s kolaboracionizmom. Vse kaže, da se slovenski klerikalci tudi po petdesetih letih niso prav nič spremenili. Kako klavarno se ponavlja njihova zgodovina!!!

Horoskop

Človek za vse čase

Slovenski politik dr. Janez Drnovšek (rojen 17. maja 1950), nekdanji predsednik jugoslovanskega predsedstva, s tem pa tudi predsednik tedanje Socialistične federativne republike Jugoslavije in vrhovni poveljnik njenih oboroženih sil, je pred kratkim postal predsednik slovenske Liberalno-demokratske stranke in tudi novi mandatar za predsednika slovenske vlade. Zanimivo je, da je bil dr. Drnovšek svojčas predlagan za slovenskega člana predsedstva SFRJ kot človek, ki je nasproten starim realsocialističnim strukturam, zdaj pa je prevzel krmilo slovenske vlade kot človek, ki je nasproten najnovejšim »desničarskim« strukturam. Tako se zdi, da je dr. Janez Drnovšek človek za vse čase in režime, predvsem kot zamenjava. Del svoje priljubljenosti si je pridobil s svojim delovanjem v Beogradu, pa tudi s svojim sodelovanjem v pogovorih po slovenski vojni. Tako je na neki način podoben drugemu politiku, ki se je rodil v tem tednu. Avstrijski knez Clemens Lothar Wenzel Metternich (rojen 15. maja 1773) je bil tudi nekak človek za vse čase, saj je bil na krmilu avstrijske vlade dobra tri desetletja. Svoje najpomembnejše politične točke pa si je priboril prav v mirovnih pogajanjih po padcu Napoleona I. Vendar, takšni ljudje za vse čase znajo postati nevarni, vsaj Metternich se je na oblasti držal z močnim represivnim aparatom in šele marčna revolucija 1848 je končala obdobje, v zgodovini znano kot Metternichov absolutizem. V prid Slovenije in Slovencev upajmo, da se kaj takega pri nas ne bo dogodilo, saj smo Slovenci siti revolucij, sploh pa smo siti ljudi za vse čase.

Sicer pa se je Metternichu revolucionarnost gnusila. Ko se je kot diplomat vrnil iz Francije, ki je ravno preživljala svojo revolucijo, je jezen dejal:

»Zlorabljanje besede 'bratstvo' v Franciji se mi tako gnusi, da bi bratu, če bi ga imel, rekel bratranec.«

V tem tednu so se rodili še francoski fizik Pierre Curie, ruski dramatik Mihail Bulgakov, papež Janez Pavel II., francoski romanopisec Honore de Balzac, nemški slikar Albrecht Dürer, ruski car Nikolaj II. in španski kralj Filip II.

Deni

DE	UMIRJE- NOST, TIHOTA	ZDRAVSTV. USTANOVA, KI NIMA LEŽEČIH BOLNIKOV	PLOD, SADEŽ OLJKE	LETOVI- ŠČE V ISTRI	STARO- RIMSKI POZDRAV	AM. FILM. IGRALEC BOGARDE	IVAN ČARGO	AVTOR KRIŽANKE R. NOČ	SOD. SLOV. PESNIK (LOUZE)	MANUŠI JADRANSKI OTOK	ČEBELJI PRIDELEK, MED	SOD. SLOV. PESNIK	VRV. OŽE
GRŠKO OTOČJE V EGEJSKEM MORJU								ZA ŽIVLJ. POTREBEN ELEMENT GL. MESTO GANE					
NEDOSLED- NOST, PO- VRŠNOST													
HRVAŠKI PEVEK PO- PEVK DRA- GOJEVIČ							TER DALMATIN- SKO VINO						
BREZREPA NOVOZE- LANDSKA PTICA					PLUTOVINA					SPOD. DEL POSODE MORNAR- KA PUJACA			
MOŽAK Z VELIKIMI OČMI					KONEC PRI MOLITVI	REKA NA BA- VARSKEM MESNI ALI MOČNATI ZVITEK					MAJDA POTOKAR OPOZ. ZNAK ZNAMENJE		
JOŽE LANGUS		ČEŠKO MOŠ. IME GR. OTOK V DODEKANEZU						NAJŠTEV. SLOVANI OKRASNA CVETLICA					FR. FILM. IGRALEC DELON
VELETOK V SEVERNI AFRIKI				KRIŽANEC OSLA IN KOBILE LUNINA FAZA					EKSPLOZI- VNO TELO GLAVNI ŠTEVNIK				
POSLEDICA IZGUBE DARU GOVORA										FIZ. ENOTA ZA POSPESEK ETIOPSKI KNEZ			
OPOZORIL- NA ZVOČNA NAPRAVA							DOLINA OB ZGORNJEM TOKU SOČE ELDA VILER						
MESTEČE NA PE- LJESČU					SPOJINE, KI IZVIRA- JO IZ DRU- GIH SPOJIN								
DE	STARO- JUDOVSKI KRALJ					AM. FILM. IGRAKLA GARDNER				ŠVED. ZGO- DOVINAR IN POETIK (OSCAR JOSEF)			

NAGRADNA KRIŽANKA št. 20

Rešeno križanko nam pošljite do 26. maja 1992 na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana, p. p. 479, na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št. 20.

Nagrade so: 1.000, 700 in 500 tolarjev.

Rešitev praznične nagradne križanke št. 17-18:

STRNAD, TRAKAR, RISALO, AKI, IB, ATOMSKE, TRI, TACA, ZD, SPRAVILO, OSAR, ARMANDO, PROTOTIP, TENDER, SOCERB,

LIZA, OSLA, KK, TER, REPAR, AZIL, NJIVICE, APARAT, VN, KOP, ACETILEN, CATANIA, AREST, KENIJEK, MOTEL, INA, EMISAR, VIC, JE, VANONI, EŠA, ARTRITIS, JANČE, ARAT, CEP, OKEN, TERME, VIDRINA, ČAR, ACCRA, TR, PK, STARINARNA, VALJ, ASTRA, NENASITNIK, TAAL, TREN, ELIS, KE, RADENCI, MET, ROŽ, KOK, EN, AT, ME, TK, SD, LIKAVEC, OTEPEK, ENAČICA, ZORANA, CAMERON, ARAKS.

Izžrebani reševalci praznične nagradne križanke št. 17-18:

1. Tanja Šuligoj, Gradnikova 18, 65213 Kanal,
2. Ana Ličen, C. Pod Slivnico 5B, 61380 Cerknica,
3. Marko Milič, Križevci 126, 69242 Križevci pri Ljutomeru.

Nagrade bomo poslali po pošti.